

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNÁ -HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: českého jazyka a literatury

Studijní program: Filologie

Studijní obor: český jazyk a literatura

**JMÉNA SKALNÍCH ÚTVARŮ V ČESKÉM RÁJE
NAMES OF ROCK FORMATIONS IN THE BOHEMIAN
PARADISE**

Bakalářská práce: 09-FP-K L-B-02

Autor:

Barbora Brtnová

Podpis:

.....

Adresa:

Karla Tájka 1503/B

Brandýs nad Labem

250 01

Vedoucí práce: Mgr. Václav Lábus

Počet

stran	graf	obrázk	tabulek	pramen	příloh
64	0	0	0	24	0

V Liberci dne:

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát): Barbora Brtnová

adresa: Karla Tájka 1503/B, Brandýs nad Labem 250 01

studijní obor: Filologie český jazyk a literatura

název BP: JMÉNA SKALNÍCH ÚTVAR ČESKÉHO RÁJE

název BP v angličtině : NAMES OF ROCK FORMATIONS OF THE BOHEMIAN
PARADISE (ČESKÝ RÁJ)

vedoucí práce: Mgr. Václav Lábus

termín odevzdání: duben 2010

v Liberci dne: 23.4.2009

í í í í í í í í í í

..í í í í í í í í í í .

d kan

vedoucí katedry

Převzal (kandidát): í .

Datum: í .

Podpis: í ..

Cíl:

Popis a analýza pojmenování zvolené oblasti.

Požadavky:

Excerpce jmen vybrané oblasti z kartografických pramenů, informační literatury a další regionální literatury, jejich klasifikace podle sémantickomotivní i formální stránky, postavení hlavní pojmenovávacích strategií a motivů.

Metody:

Popis zvolené oblasti a systematické utřídění jazykového materiálu podle zvolených kritérií. Aplikace obecných toponomastických zásad a metod utřídění toponomastického materiálu.

Literatura:

Cuřín, F.: Kapitoly z dějin českých národních a místních i pomístních jmen. Praha, Academia 1969.

Cuřín, F.: Studie z historické dialektologie a toponomastiky. Praha, Academia 1967.

Encyklopedický slovník češtiny. Praha, NLN 2002.

Harvalík, M.: Synchronní a diachronní aspekty české onymie. Praha, Academia 2004.

Lutterer, I. a Tůma, R.: Zeměpisná jména v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Havlíkův Brod, Tobiáš–1997.

Olivová-Nezbedová, L. a Knappová, M. a Malenínská, J. a Matúšová, J.: Pomístní jména v Čechách. Praha, Academia 1995.

Olivová-Nezbedová, L. a Malenínská, J.: Slovník pomístních jmen v Čechách. Úvodní svazek. Praha, Academia 2000.

Sedláček, A.: Sídla starých jmen, jak se nazývaly v Čechách: eky, potoky, hory a lesy. Praha, Česká akademie věd 1920.

^TMilauer, V.: Úvod do toponomastiky. Praha, SPN 1963.

^TÁmék, R.: Úvod do obecné onomastiky. Brno, Masarykova univerzita 1999.

^TČpán, P.: Označení barev a jejich užití v toponymii české. Praha, UK 2004.

regionální (odborná, naučná, populární) literatura podle osobního výběru

ANOTACE:

Tato bakalářská práce se zabývá oronymií oblasti Přírodní rezervace Prachovské skály. Práce popisuje a analyzuje pojmenování po formální a sémantickomotivativní stránce a postihuje jejich hlavní pojmenovávací motivy.

Klíčová slova: toponomastika, pomístní jméno, oronymum

ANNOTATION:

This bachelor thesis deals with oronyms of the Prachovské skály Natural reserve. The thesis describes and analyzes formal and semantic-motivational aspects of designations and affects the main naming motives of them.

Key words: toponomastic, anonyms, oronym

DIE ANNOTATION:

Diese Bachelorarbeit befasst sich mit der Oronymie des Naturschutzgebiets Prachower Felsen. Die Arbeit beschreibt und analysiert Benennungen in formaler und semantisch-motivativer Hinsicht und ergründet ihre wichtigsten Benennungsmotive.

Schlüsselwörter: Toponomastik, Anonym, Oronym

Prohlášení

Název práce: Jména skalních útvarů českého ráje
Jméno a příjmení autora: Barbora Brtnová
Osobní číslo: P07000180

Byl/a jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – kolní dílo.

Prohláším, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Berou na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si v domě povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, ať do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohláším, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedla jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne:

Barbora Brtnová

Poděkování

Děkuji vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Václavu Lábusovi za laskavý přístup a podnětné připomínky při zpracování práce. Dále děkuji spolužákům za velkou studijní a morální podporu. Děkuji také svým rodičům za trpělivost po celou dobu mého studia.

Obsah

Úvod.....	2
Obecná charakteristika onomastiky a toponomastiky	3
Onomastika.....	3
Toponomastika.....	3
Zem pisná lokalizace.....	7
eský ráj.....	7
Prachovské skály.....	8
Formální charakteristika a sémantickomotiva ní analýza jmen.....	11
Významové t íd ní.....	56
Záv r	59
Použitá literatura.....	62

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá názvy skalních útvarů zvolené oblasti, Přírodní rezervace Prachovské skály. Cílem práce je popsat oronyma po formální a sémantickomotivní stránce, analyzovat jejich hlavní pojmenovací motivy a utřídít oronyma dle zvolených kritérií za aplikace obecných toponomastických zásad a metod utřídění toponomastického materiálu. Podkladem pro tuto práci je soubor oronym získaný excerpcí z kartografických pramenů a sportovních průvodců.

Území českého ráje je poměrně rozsáhlé na to, aby byla celá jeho oronymie zkoumána v bakalářské práci, proto byla lokalita zúžlena a práce se zabývá oronymií Prachovských skal, přírodní rezervace, která je součástí CHKO Český ráj a rozkládá se nedaleko města Jiřina.

Práce je rozdělena do úvodu, čtyř kapitol a závěrečného zhodnocení.

První kapitola podává obecné informace o onomastice, jejím obsahu a členění; dále popisuje druhy vlastních jmen, zejména pak (s ohledem na téma práce) jména pomístní.

Druhá kapitola vymezuje zvolenou oblast a charakterizuje její geografické, přírodní a klimatické podmínky; informuje také o některých historických událostech a pomístní strukturní nástin lokálních druhů turistiky a horolezectví.

Třetí, největší kapitola, zkoumá formální a sémantickomotivní stránku shromážděných oronym. Formální charakteristika se zabývá slovotvorným rozbořením, formální stránkou jména; sémantickomotivní analýza pak odhaluje motivaci pojmenování daného objektu; zkoumá důvody použití konkrétních názvů pro jednotlivé objekty.

Ve čtvrté kapitole jsou shromážděná jména rozdělena do významových skupin. Závěrečná analýza pak shrnuje výsledky a zjištění vyplývající z práce.

Obecná charakteristika onomastiky a toponomastiky

Cílem této kapitoly je charakterizovat obsah onomastiky, popsat její členění a specifikovat jednotlivé druhy proprií (vlastních jmen). Jelikož se tato práce zabývá názvy skalních útvarů, je zde kladen důraz především na charakteristiku toponomastiky a toponomastikem (pomístních jmen). Základním materiálem pro vypracování této kapitoly byly zejména odborné publikace *Úvod do obecné toponomastiky* a *Pomístní jména v českých*.

Onomastika

Onomastika je nauka zabývající se vlastními jmény (proprii). Úkolem proprií je označovat objekty pojmenování a odlišovat je od sebe jako jediné entity.¹

Podle V. Milauera² se vlastními jmény mohou označovat:

1. **fiivé bytosti**, kterými se rozumí: a) osoby (*Janeba*); b) zvířata (*Bublina*); c) příslušníci národnostních skupin, obyvatelé (*Slovan*); d) osoby fiktivní, transcendentní (*Rumcajs*).
2. **Neffivé věci**, a to: a) vesměrná tělesa, souhvězdí (*Severní koruna*); b) geografické jevy (*Černá vlna*); c) výtvořy a instituce vzniklé působením lidské činnosti – státy a správní celky (*Pročasná Moravsko*), veřejné instituce (*český horolezecký svaz*) a ostatní lidské výrobky (*Maggi*).

Hlavními odvětvími onomastiky jsou:

1. **Antroponomastika**, nauka o lidských vlastních jménech.
2. **Toponomastika**, nauka o zeměpisných vlastních jménech.
3. **Chrématonomastika**, nauka o jménech jedinečných lidských výtvořů.

Toponomastika

Toponomastika se zabývá zkoumáním geografických vlastních jmen, *toponym*. Soubor toponym z určitého celku (území, obec, literární dílo) se nazývá *toponymie*. V. Milauer (*Úvod do toponomastiky*. Praha: 1963) zeměpisná jména dělí do tří skupin, kterými jsou:

---

¹ Příruční mluvnice češtiny, 2003; s. 78.

² MILAUER, V., 1936; s. 6.

1. **Choronyma** ó jména sv tādíl , stát , zemí, kraj , region a správních celk (Afrika, Rumunsko, Kladsko, Liberecký kraj, Praha-východ).
2. **Oikonyma (místní jména)** ó jména sídelních objekt ; názvy m st, vsí a jejich ástí (samot, mysliven, hájoven, hospodá ství, turistických chat apod.), jména významných staveb (hrad , zámek , kostel) a dom (Pa ezská Lhota, Vald-tejn, Betlémská kaple, Kopic v statek)
3. **Anoikonyma (pomístní jména)** ó zem pisná jména nesídelních objekt , která jsou dále charakterizována v následujícím oddílu.

Pomístní jména (anoikonyma)

Pomístní jména jsou jednou z ástí toponomastiky, nauky o vlastních zem pisných jménech. Anoikonyma jsou charakterizována jako *š vlastní jména neflivých p írodních objekt a jev na Zemi a t ch lov kem vytvo ených objekt na Zemi, které nejsou ur eny k obývání a jsou v krajin pevn fixovány.*³

Pomístní jména jsou výsledkem úzkého spojení lov ka a krajiny vznikala z lidské pot eby orientovat se v krajin a odli-ít od sebe jednotlivé objekty.⁴ Pomístní jména jsou pevn vázána na objekt, který je p edm tem pojmenování; mohou v-ak p etrvat i poté, co objekt zanikne ó tak se stávají cennými historickými, geografickými i p írodopisnými prameny.

Pomístní jména mohou být **p ímá** (taková, která ozna ují objekt podle ur ítého charakteristického znaku jemu vlastního; *Zelená v fl*) a **nep ímá** (taková, jejichfl objekt pojmenování je pojmenován podle objektu jiného; *Nad erným potokem*). Z hlediska formální stránky jsou pomístní jména **jednoslovná a víceslovná**.

V eských pomístních jménech jsou astá pojmenování jednoslovná p ímá (í ka erná) a jednoslovná nep ímá (v . p edloflky; *U dubu*), dále pak pojmenování dvouslovná p ímá s p ívlastkem shodným (*Blatenský vrch*) a pojmenování dvouslovná nep ímá s p ívlastkem shodným (v . p edloflky; *U pa-erácké chaty*).⁵

³ OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, L. ó KNAPPOVÁ, M. ó MALENÍNSKÁ, J. ó MATÚOVÁ, J., 1995; s. 15.

⁴ OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, L. ó KNAPPOVÁ, M. ó MALENÍNSKÁ, J. ó MATÚOVÁ, J., 1995; s. 69.

⁵ OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, L. ó KNAPPOVÁ, M. ó MALENÍNSKÁ, J. ó MATÚOVÁ, J., 1995; s. 27-28.

Ze slovních druh jsou v pomístních jménech nejhojněji zastoupena substantiva (*Lebka*) a substantizovaná adjektiva (*Hajný*); dále pak adjektiva, která slouží k popsání vlastnosti daného objektu (*Borová v fl*) a číslovky (*Tři sedla*).⁶

Pomístní jména vznikají z obecných jmen (*Ostrava*); a to jde o pojmenování nepřímo (*U studánky*) a z vlastních jmen (z antroponym; *U Bareš*, z toponym; *Vinošský potok* a chrématonym), která se v pomístních jménech mohou vyskytovat bez slovtvorné obměny (*K Okrouhlu*) nebo se slovtvornou obměnou (*Jindřich*).

Pomístní jména jsou dále rozčleněna následujícím způsobem:⁷

1. **Hydronyma**, vlastní jména vodních útvarů a názvy oceánů, moří, jezer, nádrží, potoků, studánek, vodních nádrží apod. (*Jiřetí oceán, Prácheňské jezero, Vidlák, Ledhujka, Antonín v pramen*).
2. **Oronyma**, vlastní jména útvarů vertikální členitosti zemského povrchu i mořského dna, tj. názvy pohoří, hornatin, horských hřebců a hřebců, jednotlivých hor, kopců, skal, úbočí, údolí, sedel, dolin, sníženin, roklí, nížin, plošin aj. (*Rychlebské hory, Mariánský pískop, Kovadlina, Vlárský pramýk, Zebín, Polabská nížina*). Tato práce se zabývá vlastními jmény skalních útvarů (vrchů, skal, balvanů apod.); tj. oronymy.
3. **Pozemková jména**, která zahrnují názvy pozemků a jejich seskupení, jména polí, zahrad, luk, pastvin, lesních pozemků, neobdělávaných pozemků apod. (*Dlouhá mez, Houška, Na panském, Farská louka*). Pozemková jména tvoří mezi pomístními jmény nejpočetnější skupinu.⁸
4. **Hodonyma**, vlastní jména dopravních cest a názvy cest, plošin, silnic, dálnic, železnic, lanovek, mostů, brodů, tunelů, nábrežích, ulic, náměstí, apod. (*náměstí eského ráje, Rozvadovská spojka, Třiácký tunel, Viničná cesta, Na Perátn*)

---

⁶ OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, L. a KNAPPOVÁ, M. a MALENÍNSKÁ, J. a MATUŠKOVÁ, J., 1995; s. 28.

⁷ OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, L. a KNAPPOVÁ, M. a MALENÍNSKÁ, J. a MATUŠKOVÁ, J., 1995; s. 15-16.

⁸ OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, L. a KNAPPOVÁ, M. a MALENÍNSKÁ, J. a MATUŠKOVÁ, J., 1995; s. 27.

5. **Názvy jiných lovkem vytvořených neřivých nesídelních objektů , které jsou pevně fixovány v krajině , tj. vlastní jména kapliček, hřbitovů , křížů a pomníků , balvanů , mohyl, lomů , dolů , rozhleden, ukazatelů apod.**
(Milohlídky, Zimmermannova smrt, Lepa v pomníku, Stříbrná tula)

Zem pisná lokalizace

Tato kapitola se v nuje zem pisnému vymezení lokalit CHKO eský ráj a P írodní rezervace Prachovské skály. Jejím cílem je stru n popsat uvedená území s d razem na p írodní a klimatické podmínky, které mohou mít vliv na pojmenování skalních útvar , kterým se tato práce zabývá; dále pak kapitola podává n které informace z oblasti turistiky a horolezectví (zejména historické údaje související s názvy skal) a ochrany p írody. Podkladem pro tuto kapitolu byly publikace *eský ráj* (turistický pr vodce), *Pr vodce P írodní rezervací Prachovské skály* a horolezecké pr vodce *Prachovské skály* a *Horolezecká cvi ení v Prachovských skalách 1930-1934*; dále pak sborník *Z Prachova po Himaláj* (vydaný k p íleflitosti devadesátého výro í vzniku Lezeckého kroufku Prachov) a broflura *Z historie turistiky v Prachovských skalách*.

eský ráj

eský ráj je území leflící pomezí st edních, severních a východních ech, zhruba ohrani ené m sty Mladou Boleslaví (na západ), Ji ínem (na východ), fielezným Brodem (na severu) a Kopidlnem (na jihu).⁹

eský ráj je vyhledávanou oblastí turist , sportovc í um lc zejména pro své p írodní krásy. Vyrovnaná krajina prostoupená lesy, loukami, rybníky a p edev-ím skalními m sty a hrady, zámky í z íceninami za ala být náv-t vníky objevována v první polovin 19. století, kdy do ní m li moflnost pronikat skrze tehdy zaloflené lázn v Sedmihorkách.

V roce 1933 zde byly vyhlá-eny první p írodní rezervace; dnes se zde na plo-e 225 km² nachází CHKO eský ráj, zahrnující dal-í chrán ná území r zného typu.¹⁰

---

⁹ Samotné pojmenování *eský ráj* se v-ak p vodn nevázalo k regionu Ji ínska a Turnovska; poprvé se objevilo po átkem 19. století jako ozna ení pro krajinu Severních ech kolem Litom íc. Zejména díky úsilí vlasteneckých ech na konci 19. století (nelíbil se jim fakt, fle š eskýõ ráj ó Litom ícko ó obývá p eváfln obyvatelstvo n mecké národnosti) se název nakonec zafil pro území, které jako *eský ráj* ozna ujeme dnes. Zdroj: P íb h "odsunu" eského ráje z n mecky mluvícího Litom ícka v 70. letech 19. století na esky mluvící Turnovsko [online]; dostupné na <<http://www.antikomplex.cz/clanek/27-pribeh-odsunu-Ceskeho-raje-z-nemecky-mluviciho-litomericka-v-70-letech-19-stoleti-na-cesky-mluvici-turnovsko/>> [citováno 13. b ezna 2011]

¹⁰ ST ÍDA, M. - NOVÁKOVÁ, M., 2002; s. 5-6.

Prachovské skály

Prachovské skály se rozkládají zhruba p t kilometr severozápadn od m sta Ji ín, na území tvo ícím stejnojmennou p írodní rezervací, která zde byla vyhlá-ena roku 1933. V oblasti o rozloze cca 270 hektar se nachází na 250 pískovcových skalních v flí a bezpo et men-ích bezejmenných skalních útvar . Nejnífl-í ásti rezervace leflí v nadmo ské vý-ce kolem 330 m, nejvy-í vrcholky skal pak p esahují 460 m. n. m. Pr m rná ro ní teplota vzduchu je 7°C, ro ní úhrn sráfek se pohybuje v rozp tí 650 - 750 mm.¹¹ P írodní rezervace Prachovské skály je sou ástí CHKO eský ráj.

Vedle skalních útvar jsou v p írodní rezervaci typickým krajinným prvkem lesy; pokrývají zde t i tvrtiny plochy. P vodní prales (který byl lidským p sobením naru-en jfl v prav ku) nahradily smrkové a borové monokultury. Tpatná p ístupnost vrchol skal v-ak dala zachovat n kterým vzácným druh m rostlin (mechy, li-ejníky i byliny) a skalním bor m, jejichfl stá í se odhaduje afl na 250 let. Z flivo í-né í-e jsou typickými zástupci skalního spole enstva pavouci (k íflák), plazi a n kte í savci (zajíci, srnci). Zajímavou skupinu tvo í ptáci; k nejv t-ím pat í výr a krkavec.¹²

Lokalita Prachovských skal je s lidským p sobením svázána od nepam ti. Zatímco samotné skály byly dlouhou dobu tém neprostupnou oblastí, jejich okraje byly osídleny jfl v mlad-í dob kamenné, kolem 5. tisíciletí p . n. l. Zbytky osídlení jsou patrné dodnes - na severním konci skal se nacházejí znatelné zbytky val a slovanského hradi-t (jeho fl stá í se datuje cca do 8. st.); archeologické pr zkumy ve skalách odhalily zbytky hrob í poz statky rituálních p edm t . O pradávnm lidském sídli-tí dále vypovídá název p ilehlé skalní lokality ó Starý Hrádek. Ve vrcholném st edov ku stála na stejném míst ves P ední Moravsko.

Skalní osady zanikly s rozvrácením vald-tejnského frýdlantského vévodství v první polovin 17. století. Roku 1637 p e-lo zdej-í panství í s Prachovskými skalami do rukou hrab cího roku T M k , v jeho fl drflení bylo afl d r. 1948, kdy byl jejich majetek vyvlastn n. V restitu ním ízení r. 1993 byly Prachovské skály T M k m navráceny.¹³

---

¹¹ BÍLEK, K., 1997; s. 5.

¹² DLABOLA, P. ó T M LTYS, V. ó V T M ETE KA, J., 1998; s. 16-17.

¹³ BÍLEK, K., 1997; s. 42-43.

Dnes jsou Prachovské skály vyhledávaným turistickým cílem; podle odhadem ročně navštíví 300 000 návštěvníků.¹⁴ Vstup do rezervace je regulován a mimo značených cest mohou turisté využít dva prohlídkové okruhy a několik bezpečnostně upravených vyhlídek a v hlavní turistické sezóně také zpoplatněn. O zachování jedinečné hodnoty skal se stará Správa přírodní rezervace Prachovské skály. Svou činnost zde ve stanovenou roční dobu provozují skalní lezci (za předpokladu členství v ČHS¹⁵ a dodržování podmínek pískovcového lezení); ti se kromě značených tras mohou pohybovat také na vyhrazených přístupových cestách ke skalám.

Turisté a horolezci v Prachovských skalách

Pojmenování skalních útvarů v Prachovských skalách je úzce spjato s rozvojem turistiky a skalního lezení; byli to horolezci, kteří naprostou většinu skal pojmenovali. Za počátek turistické činnosti v Prachovských skalách se považuje výprava Amerického klubu žen; pražský klub (spolu s předkopníkem turistiky Vojtěchem Náprstkem, přírodovědcem Bohumilem Baumem, básníkem Vrchlickým a dalšími) navštívil Prachov v roce 1879.¹⁶ Před Náprstekem dal místním studentům podmínky péče o Prachovské skály, udržování cest a zhotovení orientačních nápisů.¹⁷ K rozvoji turistiky přispěl také v roce 1885 Bohumil Baum vydáním příručky *Skály Prachovské*.

Počátek lezecké činnosti v Prachovských skalách se datuje do roku 1907, kdy se skupina žijících studentů kolem Josefa Hendrycha, bratří Kubínů a Zdislava Mazáka sdružila v Lezecký kroužek Prachov (LKP). Do první světové války bylo pojmenováno mnoho skal a provedeno 236 výstupů. Členové tehdejšího LKP však museli přestat lezeckou činnost vůbec provozovat. Nepřáli jim ve věžích ani v lese. *„Knífků vrcholové i praporky stávaly se naším cílem stěží a hřbitovních hajných. A nic nebylo platno, že jednu skálu pojmenovali jsme Schlikovou v říjnu a další Ervínovým hradem,“*¹⁸ stojí v dobových zápisech.

---

¹⁴Prachovské skály [online]; dostupné na

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Prachovsk%C3%A9_sk%C3%A1ly> [citováno 26. března 2011]

¹⁵ český horolezecký svaz.

¹⁶ PECH, E., 1928; s. 2-3.

¹⁷ PECH, E., 1928; s. 4.

¹⁸ BOSÁK, E. a STRÁNSKÝ, J. a VITĚK, J., 1997; s. 16.

Ve dvacátých letech přijížděli do Prachova drápl an-tí a sudet-tí Němci a dávali skalám německá jména; ve třicátých letech však v Prachovských skalách přišel Josef Janeba, který při práci na novém horolezeckém pravořadci (*Horolezecká cvičení v Prachovských skalách 1930-1934*) pečlivě přezkoumával pojmenování v říši a německá jména nahradil německými. *„Jména, která byla zaváděna na Němci, nemohl jsem ponechat, protože jsem zjistil, že ve všech případech jména starší, pravodní. Jedině Katzenspitze¹⁹ jsme převzali, protože pojmenování oné v říši sedlo,²⁰“* píše Janeba v úvodní části svého pravořadce. Janeba spolupracoval s dalšími cvičiteli (R. O. Bauer, manželé Jedlíkové, J. Pilnáček); kromě práce na pravořadci cvičili nové lezce a prováděli výstupy na dosud nezlezené skály, jež také pojmenovávali. Po druhé světové válce se lezecká činnost v Prachovských skalách posunovala stále kupředu a lezly se i říšské cesty, docházelo k prvovýstupům na nové skály. Zatímco Janeba v pravořadci z r. 1934 popisuje 97 skal, v r. 1977 jich J. Jank²¹ popisuje dvakrát tolik a pravořadce vydaný r. 1988 LKP uvádí 235 skal.

---

¹⁹ Koňvíňská jehla.

²⁰ JANEBA, J., 1934; s. 9.

²¹ JANKA, J., 1977.

Formální charakteristika a sémantickomotivní analýza jmen

Tato kapitola se zabývá formální a sémantickomotivní analýzou oronym zvolené oblasti. Formální charakteristika se vnuje slovtvornému rozboru, formální stránce jména; uvádí se zde, zda jde o pojmenování píjímé i nepíjímé, jednoslovné i víceslovné, zda je odvozené apod. Formální charakteristika jmen vychází z hesla *Klasifikace pomístních jmen modelová* v *Encyklopedickém slovníku e-tiny*; dále byla pí zpracování pouflita díla *Novo eské tvo ení slov, eský etymologický slovník* a dostupné svazky *Slovníku pomístních jmen v echách*.

Sémantickomotivní analýza odhaluje motivaci pojmenování daného objektu; zkoumá d vody pouflití konkrétních názv pro dané objekty. Podkladem pro sémantickomotivní rozbor byly p edev-ím horolezecké pr vodce Prachovské skály, Horolezecká cvi ení v Prachovských skalách 1930-1934, sborník *Z Prachova po Himaláj* (vydaný k p íleflitosti devadesátého výro í vzniku Lezeckého krouflku Prachov), dostupné svazky *Slovníku pomístních jmen v echách* a dal-í literatura, uvedená v odkazech. Analýzy podloflené d kazem jsou opat eny odkazem na zdroj; pokud u analýzy odkaz není, jedná se o vlastní interpretaci zaloffenou na konfrontaci jména skalního útvaru s jeho vzhledem, polohou apod.

Formální charakteristika je u v-ech jmen uvedena pod íslem 1., sémantickomotivní rozbor pak pod íslem 2.

Americká v fl

1. Pojmenování dvouslovné píjímé s pí vlastkem shodným; pí ídavné jméno je odvozeno od choronyma *Amerika* pí íponou *-ský*; u jmen kon ících na *-k(a)* dochází ke kontrakci *-k-ský* na *-cký*; flenský rod pí ípony se shoduje s rodem pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování objektu byla událost z r. 1879, kdy do Prachovských skal zavítala výprava Amerického klubu dam v ele s pr kopníkem turistiky Vojtou Náprstkem; mezi ú astníky výletu byli také pí írodov dec a Bohumil Bau-e a básník Jaroslav Vrchlický.²²

---

²² <<http://www.jinoviny.cz/view.php?cislocclanku=2009030001>> [citováno 12. dubna 2011]

Babi ka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno *babi ka* je deminutivní podobou podstatného jména *bába* odvozenou od n j koncovkou *-i ka*, kvantitativní samohlásková alternace *á:a*.

2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické podobnosti objektu s jiným; motivací pojmenování byl jeho zaoblený tvar; skála vzhledov p ípomíná shrbenou osobu flenského pohlaví.

Babinský

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; zpodstatnělé p ídavné jméno odvozené z pomístního jména *Babinec* p íponou *óský*.

2. Objekt byl pojmenován podle názvu lokality *Babinec*, ve které se skála nachází.

Bal

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum.

2. Objekt je pravd podobn pojmenován podle stejnojmenné literární postavy medv da z *Knih dflunglí Rudyarda Kiplinga*.

Barberova v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s p ívlast ovacím p ídavným jménem; p ídavné jméno je odvozeno od osobního jména *Barbera* p íponou *-ov* (alomorfem p ípony *-v*); flenský rod p ípony *-ova* se shoduje s flenským rodem pojmenovaného objektu.

2. Název objektu vznikl z osobního jména (p íjmení) *Barbera*.

Baflant

1. Pojmenování jednoslovné p ímé, substantivum p ejaté p es st hn. *fasant* a lat. *fasianus* z ec. *fasianós* (podle jména zakavkazské eky *Fasis*, od které *baflanti* pochází).²³

2. Pojmenování vzniklo z obecného jména *baflant*; pravd podobn podle hojného výskytu *baflant* v okolí této skály.²⁴

Bella vista

1. Pojmenování dvouslovné p ímé p ejaté z it. *bella vista*, (škrásná vyhlídka).²⁵

---

²³ REJZEK, J., 2001, s. 73.

²⁴ Slovník pomístních jmen v echách III, 2007; s. 15.

²⁵ Slovník pomístních jmen v echách III, 2007, s. 69.

2. Motivací pojmenování byl daleký rozhled z vrcholu skály; název v ital-tin byl zvolen právě podobně kvůli umocnění elegance, modernosti pojmenování.²⁶

Bertova v fl

1. Pojmenování dvouslovné přídavné s přídavným shodným; obecné jméno ve spojení s přídavným slovesným přídavným jménem; přídavné jméno je odvozeno od osobního jména *Bert(a)* přídavnou -ov (alomorfelem přídavnou -v); flenský rod přídavnou -ova se shoduje s flenským rodem pojmenovaného objektu.

2. Objekt byl pojmenován podle horolezce Bertý Langa, který na tuto v fl 8. 6. 1930 se spolulezci Pilnákem a Honzou vykonal prvovýstup.²⁷

Beru-ka

Pojmenování jednoslovné přídavné, substantivum nejasného p řvodu.²⁸

Pojmenování vzniklo na základě metaforické podobnosti objektu s jiným; motivací byly zejména prohlubně a díry v povrchové struktuře skály, které vzhledově připomínaly tečky na krunýř sluneční kašpice.

Bezejmenná v fl

1. Pojmenování dvouslovné přídavné s přídavným shodným; přídavné jméno je složeninou vzniklou spojením přídavnou *bez(e)* a podstatného jména *jméno*; odvozené přídavnou -ný; flenský rod přídavnou se shoduje se rodem pojmenovaného objektu.

2. V fl právě podobně tak dlouho neměla žádné jméno, až se přídavnou šbezejmenná stalo jejím vřitým názvem.

Bivaková v fl ka

1. Pojmenování dvouslovné přídavné s přídavným shodným; přídavné jméno *bivaková* je odvozeno z podstatného jména *bivak* přídavnou -ový; flenský rod přídavnou koresponduje s rodem pojmenovaného objektu; podstatné jméno *v fl ka* je deminutivní podobou podstatného jména v fl odvozenou od n ř koncovkou -i ka.

2. Motivací pojmenování byla skutečnost, že v p řvisu skály se nachází místo vhodné na přídavnou, resp. táboření, bivak.

²⁶ Slovník pomístních jmen v řechách III, 2007; s. 69.

²⁷ DLABOLA, P. ř TOLTYŠ, V. ř VŘETE KA, J., 1998; s. 187.

²⁸ REJZEK, J., 2001, s. 76.

Bla ácká v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno *bla ácký* je odvozeno od podstatného jména *Blata* koncovkou *-ský*, u jmen kon ících na *-k* dochází ke kontrakci *-k-ský* na *-cký*; kvalitativní souhlásková alternace t: (palatalizace); flenský rod p ípony se shoduje s rodem pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování v fle byla pravd podobn její poloha; nachází se nedaleko obce Blata.

Bloud

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; d jové podstatné jméno bez p ípony.
2. Obecné jméno bloud ozna uje šbláhového lov ka, po-ětilce;²⁹ pojmenování se mohlo vztahovat na momentální stav lezc provád ících prvovýstup.

Bludi ka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno odvozené z podstatného jména *bloud* koncovkou *-i ka*; kvalitativní samohlásková alternace *ou:u* (monoftongizace).
2. Motivací pojmenování skály byla pravd podobn její poloha; nachází se v nep ehledném terénu, kde se mohli lidé snadno ztratit; proto si místo za alí spojovat s nadp irozenou bytostí.³⁰

Bochan

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno odvozené od podstatného jména *bochník* p íponou *-an* ke ko eni slova.
2. Objekt byl pojmenován pravd podobn na základ metaforické souvislosti s jiným; svým tvarem p ípomíná bochník chleba.

Bonbónek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno *bonbónek* je odvozeno z podstatného jména *bonbón* koncovkou *-ek*.
2. Motivace pojmenování objektu je nejasná.

Borová v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé; p ídavné jméno *borový* je odvozeno z podstatného jména *bor* p íponou *-ový*; flenský rod p ípony koresponduje s rodem pojmenovaného objektu.

---

²⁹ SS ; s. 32.

³⁰ Slovník pomístních jmen v echách IV, 2008; s. 67.

2. Motivací pojmenování objektu byl hojný výskyt borovic na této skalní v flí.

Bráni ka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno *bráni ka* je odvozeno z podstatného jména *brána* koncovkou *-i ka*; pojmenování vzniklé na základ metaforické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu.

2. Objekt byl pojmenován na základ svého tvaru ó skála tvo í klenutý oblouk do tvaru brány. Deminutivní podoba pojmenování zohled uje drobné rozm ry skály.

Bratrská v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno od podstatného jména *bratr* p íponou *-ský*; flenský rod p ípony koresponduje s rodem pojmenovaného objektu.

2. V fl byla pojmenována podle stoupců protestantské církve Jednoty bratrské, kte í v Prachovských skalách v dobách náboflenských represí po ádali tajná setkání.³¹

Brontosaurus

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum um le vzniklé z ec. slov *bront* (šhrom, bou eõ) a *sa ros* (šje-t rõ), šohromný je-t rõ.³²

2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti pojmenovaného objektu s jiným; motivací pojmenování byla pravd podobn jeho vzhledová podobnost s prav kým flivo ichem.

B ezová v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno od podstatného jména *b íza* p íponou *-ový*, kvalitativní souhlásková alternace *í:e*; flenský rod p ípony koresponduje s rodem pojmenovaného objektu.

2. Motivací pojmenování objektu byl pravd podobn hojný výskyt b ízy na této v flí.

Ces á ek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno je odvozeno od podstatného jména *ces ák* (hov.) koncovkou *óek*; kvalitativní souhlásková alternace *k:* (palatalizace).

2. Motivace pojmenování je nejasná; vzniklo pravd podobn z obecného jména cesta, které ve vztahu ke skále znamená šlezeckou linii (výstupovou trasu) jakékoliv

---

³¹ BAUTŔE, B., 1885; s. 25.

³² REJZEK, J., 2001, s. 92.

délky, zlázanou s lanem.³³ Skála by tedy název dostala podle lezeckých cest vedoucích na její vrchol. Méně pravděpodobná je motivace podle turistické lesní cesty, která se nachází nedaleko. Deminutivní podoba pojmenování zohledňuje drobné rozměry skály.

Chlapíček

1. Pojmenování jednoslovné přímé; podstatné jméno *chlapíček* je odvozeno od podstatného jména *chlapík* koncovkou *ček*; kvalitativní souhlásková alternace *k*: (palatalizace).
2. Motivace pojmenování je nejasná; jméno vzniklo z obecného jména *chlapík*.

Císařská vlna

1. Pojmenování dvouslovné přímé s příčastkem shodným; příčastné jméno *císařský* je odvozeno z podstatného jména *císař* příponou *-ský*; ženský rod přípony koresponduje s rodem pojmenovaného objektu.
2. Motivace pojmenování skalní vlna je stejná jako motivace pojmenování skalní chodby, v její blízkosti se vlna nachází: *Š. Název sv. j. obdržela chodba po císaři Františku I., její v pohnuté době roku 1813 v Jižní části nedělní. Za pobytu svého navštívil též skály, a chodba stupni opatřená podržela jméno v upomínku vzácné návštěvy.*³⁴

Cvrček

1. Pojmenování jednoslovné přímé; podstatné jméno odvozeno od slovesa *cvrčet* příponou *-ek*.
2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti pojmenovaného objektu s jiným; motivací pojmenování skály byly její rozměry; skála je nevelká, drobná.

Černá jehla

1. Pojmenování dvouslovné přímé s příčastkem shodným; obecné jméno ve spojení s kvalitativním adjektivem.
2. Motivací pojmenování bylo tmavé zbarvení pískovcových stěn této skály.

Čertík

1. Pojmenování jednoslovné přímé, podstatné jméno je deminutivní podobou podstatného jména *čerta*, odvozenou od *n* koncovkou *-ík*.

---

³³ BRTNOVÁ, Z., 2009; p. 3, s. 2.

³⁴ BAUTIER, B., 1885; s. 20.

2. Motivace pojmenování je nejasná.

ertova v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s p ívlast ovacím p ídavným jménem; p ídavné jméno je odvozeno od substantiva *ert* p íponou *-ov* (alomorfem p ípony *-v*); flenský rod p ípony *-ova* se shoduje s flenským rodem pojmenovaného objektu

2. V fl byla pojmenována pravd podobn na základ své polohy; nachází se na divokém, tmavém míst , které lidé ze strachu mohli spojovat s pekelnými mocnostmi.

D dou-ek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé, podstatné jméno *d dou-ek* je odvozeno od podstatného jména *d d* koncovkou *-ou-ek*; pojmenování vzniklé na základ metaforické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu.

2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti pojmenovaného objektu s jiným; motivací byla pravd podobn podobnost tvar skály s postavou shrbeného starce.

De-tivá v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno od podstatného jména *dé-* p íponou *óivý*; alternace kvantity *é:e*; flenský rod p ípony koresponduje s rodem pojmenovaného objektu.

2. Motivací pojmenování skály byl pravd podobn momentální stav po así b hem vykonávání prvovýstupu; z ejm pr-elo.

Dív í v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno od podstatného jména *dívka* p íponou *-í*, kvalitativní souhlásková alternace *k:* (palatalizace).

2. Motivací pojmenování objektu byla skute nost, fle v lezecké skupin provád jící 1. 5. 1934 prvovýstup byly afl jednoho mufle (V. Dousek) samé dívky (Provazníková, Klazarová, Jílková).³⁵

---

³⁵ DLABOLA, P. 6 TOLTYŠ, V. 6 VĚTE KA, J., 1998; s. 77.

Divoká v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s kvalitativním adjektivem.
2. Motivací pojmenování v fle byl pravd podobn charakter jejího okolí; nachází se v rokli pokryté hustým porostem, i v fl samotná je porostlá stromy.

Dolej-í v fl ka

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno od adverbia *dole* p íponou *-ej-í* ke ko eni slova; podstatné jméno v *fl ka* je deminutivní podobou podstatného jména v *fl* odvozenou od n j koncovkou *-i ka*.
2. Motivací pojmenování skály byla vzájemná poloha se skálou sousední; Ho ej-í v *fl ka* proti Dolej-í v *fl ce* stojí na vyvý-eném míst .

Dráfl anská v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno *Dráfl anská* je odvozené od místního jména *Dráfl any* koncovkou *-ský*; flenský rod p ípony koresponduje s rodem pojmenovaného objektu.
2. V fl byla pojmenována na památku dráfl anských lezc , kte í v Prachovských skalách provád li prvovýstupy na po átku dvacátých let 20. století.³⁶

Dubnová v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno *dubnová* je odvozené od podstatného jména *duben* p íponou *-ový*; flenský rod p ípony koresponduje s rodem pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování objektu bylo datum uskute n ní prvovýstupu v dubnu r. 1934 J. Janebou, R. O. Bau-em a F. Zamastilem.³⁷

Dvojitá v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s násobnou adjektivní íslovkou.
2. Objekt byl pojmenován podle svého vzhledu; skálou probíhá spára, která se v horní polovin roz-í uje a vzbuzuje dojem zdvojenosti v fle.

³⁶ DLABOLA, P. ó TOLTYŠ, V. ó VĚTE KA, J., 1998; s. 11.

³⁷ DLABOLA, P. ó TOLTYŠ, V. ó VĚTE KA, J., 1998; s. 161.

Dvojv flí

1. Pojmenování jednoslovné p ímé, kompozitní substantivum vzniklé ze slovních základů druhové íslovky *dvoje* a substantiva *v fl* (odvozené koncovkou *-í*).
2. Pojmenování vzniklo na základě tvaru skalního celku; tvoří jej dvě spojené v fl (Hlavní v fl a Malá v fl).

Dvoukamenná v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; kompozitní p ídavné jméno je složeninou slovních základů základní íslovky *dva* a substantiva *kámen* (odvozené p íponou *-ný*).
2. Pojmenování vzniklo na základě struktury skály; skládá se z dvou částí, kamen .

Ervín

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum.
2. Skála byla pojmenována podle hrab te Ervína Třtka (1852-1906), který vlastnil několik panství, pod n fl spadaly i Prachovské skály.³⁸ Podporoval zde rozvoj turistiky, r. 1886 povolil vstup do skal zdarma.³⁹

Ervínova v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s p ívlastkovacím p ídavným jménem; p ídavné jméno je odvozeno od osobního jména *Ervín* p íponou *-ov* (alomorfem p ípony *-v*); flenský rod p ípony *-ova* se shoduje s flenským rodem pojmenovaného objektu
2. V fl byla pojmenována na počest hrab te Ervína Třtka (1852-1906), který vlastnil několik panství, pod n fl spadaly i Prachovské skály.⁴⁰ Podporoval zde rozvoj turistiky, r. 1886 povolil vstup do skal zdarma.⁴¹

Ferda

1. Pojmenování jednoslovné p ímé, substantivum.
2. Pojmenování vzniklo z vlastního jména *Ferda*, které je hypokoristickou podobou osobního jména *Ferdinand*.

---

³⁸ BÍLEK, K., 1997; s. 43.

³⁹ BOSÁK, E. ó STRÁNSKÝ, J. ó VĚTE KA, J., 1997; s. 11.

⁴⁰ BÍLEK, K., 1997; s. 43.

⁴¹ BOSÁK, E. ó STRÁNSKÝ, J. ó VĚTE KA, J., 1997; s. 11.

Frá ova v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s p ívlast ovacím p ídavným jménem; p ídavné jméno je odvozeno od osobního jména *Frá a* p íponou *-ov* (alomorfem p ípony *-v*); flenský rod p ípony *-ova* se shoduje s flenským rodem pojmenovaného objektu
2. V fl je pojmenována na památku ji ínského horolezce Fráni Kubína, padlého v 1. sv. válce, který na jejím vrcholu stanul nejmén desetkrát.⁴²

Franti-ek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum.
2. Pojmenování vzniklo z vlastního jména (rodného jména) Franti-ek.

Gigula

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum; vzniklé transonymizací (p enos propria, v tomto p ípad oronyma, na jiný objekt).
2. Pojmenování je p evzato z lidového názvu pro nejvyší bod Moravskoslezských Beskyd Lysou horu (1324 m.); jelikož se skála tvarov ho e nepodobá, je pravd podobné, že název m l být upomínkou, poctou známé beskydské ho e.

Hajný

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; zpodstatn lé p ídavné jméno odvozené p íponou *-ný* ke ko eni slovesa *hájit*; alternace kvantity *á:a*; pojmenování vzniklé na základ metonymické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu.
2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti pojmenovaného objektu s jiným; motivací pojmenování mohla být poloha skály; nachází se na okraji skalního bloku, kde st eří, hájí ostatní skály; název mohl vzniknout také na základ p írodní skalní kresby nacházející se na východní st n objektu, která tvarem p ípomíná lesníka s pu-kou.

Hakenova v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s p ívlast ovacím p ídavným jménem; p ídavné jméno je odvozeno od osobního jména *Haken* p íponou *-ov* (alomorfem p ípony *-v*); flenský rod p ípony *-ova* se shoduje s flenským rodem pojmenovaného objektu.

---

⁴² JANEBA, J., 1934; s. 11.

2. Pojmenování skalní v fl je p ípomíná rodáka z Horního Lochova Josefa Hakena (1879-1962), profesora, publicistu a propagátora turistiky v Prachovských skalách.⁴³

Hendrychova v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s p ívlast ovacím p ídavným jménem; p ídavné jméno je odvozeno od osobního jména *Hendrych* p íponou *-ov* (alomorfem p ípony *-v*); flenský rod p ípony *-ova* se shoduje s flenským rodem pojmenovaného objektu.

2. V fl je pojmenována podle ji ínského lezce Josefa Hendrycha, který stál v r. 1907 u zrodu Lezeckého kroufku Prachov; ve stejném roce vykonal se spolufákem Josefem Kubínem zásadní prvovýstup na skálu Mních; padl v první sv tové válce.⁴⁴

Hladová v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným, p ídavné jméno *hladová* je odvozeno od podstatného jména *hlad* p íponou *-ový*; flenský rod p ípony koresponduje s rodem pojmenovaného objektu.

2. Motivací pojmenování skalního útvaru byl pravd podobn momentální stav lezců vykonávajících prvovýstup; m íli hlad.

Hláska

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno je odvozeno od p ídavného jména *hlásný*, resp. *hlásná* (v fl) p íponou *-ka*; pojmenování vzniklé na základ metaforické souvislosti p ívodního významu slova a pojmenovaného objektu.

2. Pojmenování vzniklo pravd podobn na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; skála se svými proporcemi podobá hlásným v flím, jaké bývaly u hradů .

Hlava

1. Pojmenování jednoslovné p ímé, substantivum.

2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti pojmenovaného objektu s jiným; motivací byl vzhled objektu p ípomínající lidskou hlavu.

---

⁴³ <http://www.hornilochov-historieobce.estranky.cz/clanky/historie-obce---2_cast.html> [citováno 17. dubna 2011]

⁴⁴ DLABOLA, P. 6 TOLTYŠ, V. 6 VĚTEŠKA, J., 1998; s. 11.

Hodinková v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno *hodinková* je odvozeno do podstatného jména *hodinky* p íponou *-ový*; flenský rod p ípony koresponduje s rodem pojmenovaného objektu.
2. Skála pravd podobn dostala jméno na základ etného výskytu malých hodin (útvár vzniklý spojením skalních dutin, obvykle sloufící horolezc m jako chyt)⁴⁵ na svém povrchu.

Honza

1. Pojmenování dvouslovné p ímé; substantivum; hypokoristická podoba osobního jména *Jan*, vzniklá z n m. osobního jména *Hans*.
2. Pojmenování vzniklo z vlastního jména (hypokoristického jména) *Honza*.

Ho ej-í v fl ka

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno *ho ej-í* je komparativním tvarem p ídavného jména *horní*; podstatné jméno *v fl ka* je deminutivní podobou podstatného jména *v fl* odvozenou od n j koncovkou *-i ka*.
2. Motivací pojmenování skály byla vzájemná poloha se skálou sousední; *Ho ej-í v fl ka* oproti *Dolej-í v fl ce* stojí na vyvý-eném míst .

Hospoda

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum.
2. *Hospoda* z *ejm* byla oblíbeným místem horolezc , kte í skálu pojmenovali; í v t-ina názv lezeckých cest vedoucích na její vrchol má co do in ní s pohostinským za ízením (*Tuzemský rum, Vý epní lihovina, Zelená*).⁴⁶

Houpa ka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé, podstatné jméno odvozené z p ídavného jména *houpací* p íponou *- ka*.
2. Motivace pojmenování objektu z *ejm* souvisí s dojmy prvolezc p í výstupu na vrchol skály; bu byli nuceni provád t houpavé pohyby, nebo zaffívali pocit houpavosti (nap . stáli pouze na jedné noze).

---

⁴⁵ BRTNOVÁ, Z., 2009; p . 3, s. 5.

⁴⁶ DLABOLA, P. ó TOLTYŠ, V. ó VETE KA, J., 1998; s. 115.

Hrab n ina v fi ka

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s p ívlast ovacím p ídavným jménem; p ídavné jméno je odvozeno od podstatného jména *hrab nka* p íponou *-in*; hlásková alternace *k: ;* flenský rod p ípony *-ina* se shoduje s rodem pojmenovaného objektu; podstatné jméno *v fi ka* je deminutivní podobou podstatného jména *v fl* odvozenou od *n j* koncovkou *-i ka*.
2. Skalka byla s nejv t-í pravd podobností pojmenována po manfelce hrab te Ervína Třika, Marii Theresii (1860-1906).

Hradecká v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno *hradecká* je odvozeno od toponyma *Hradec* p íponou *-ský*; u jmen kon ících na *-c* dochází ke kontrakci *-c-ský* na *-cký*; flenský rod p ípony *-cká* koresponduje s rodem pojmenovaného objektu.
2. Pojmenování je odvozeno z místního jména Hradec (Králové); jméno vzniklo ze st . hradec (šmen-í, vedlej-í hradō); neshodný p ívlastek Králové (gen. sg. od *králová*, šmanfelka králeō) se ke jménu p ípojil, když se Hradec stal v nným m stem královen.⁴⁷

Hranolek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jmén je deminutivní variantou podstatného jména *hranol*, odvozenou od *n j* koncovkou *-ek*; pojmenování vzniklé na základ metaforické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování objektu byl pravidelný, rohový tvar skály.

Hro-í v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno *hro-í* je odvozeno od podstatného jména *hroch* p íponou *-í*, kvalitativní souhlásková alternace *ch:-(palatalizace)*.
2. Pojmenování vzniklo pravd podobn na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování mohl být jeho tvar; skála se podobá hrochu.

---

⁴⁷ LUTTERER, I. ó TRÁMEK, R., 2004; s. 100.

Hubertus

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum odvozené z osobního jména (*Svatý Hubert*), patron myslivců.⁴⁸
2. Objekt byl pravd podobn pojmenován podle mysliveckého kabátu hubertusu; jemufl se svými tvary podobá. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným.

Janebova v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s p ívlast ovacím p ídavným jménem; p ídavné jméno je odvozeno od osobního jména *Janeba* p íponou *-ov* (alomorfem p ípony *-v*); flenský rod p ípony *-ova* se shoduje s flenským rodem pojmenovaného objektu
2. V fl byla pojmenována na památku Josefa Janeby, jednoho z nejvýznamn j-ích lezc v historii Prachovských skal; v druhé polovin dvacátých let a v letech t icátých zde cvi il mladé lezce a podnikal s nimi etné výstupy; vydal také nového lezeckého pr vodce, *Horolezecká cvi ení v Prachovských skalách 1930-1934*.⁴⁹

Javorová v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno z podstatného jména *javor* p íponou *-ový*; flenský rod p ípony *-ová* je ve shod s rodem pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování objektu byl pravd podobn hojný výskyt javor na této v fli nebo v její blízkosti.

Jehlan

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno odvozené z podstatného jména *jehla* p íponou *óan*.
2. V pojmenování objektu se zohlednily jeho proporce; skalka svým trojúhelníkovým tvarem p ípomíná jehlan.

Jehli ka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum je deminutivní podobou substantiva *jehla*, odvozenou od n j koncovkou *ói ka*.

---

⁴⁸ REJZEK, J., 2001, s. 218.

⁴⁹ BOSÁK, E. ó STRÁNSKÝ, J. ó V TĚTE KA, J., 1997; s. 17-18.

2. Jehla je obecné pojmenování pro skalní útvary –tíhlých, –pi atých, resp. vysokých rozměrů. Deminutivní podoba pojmenování pravděpodobně zohledňuje velikost skály ve srovnání se skálami v okolí.

Jelenina v fluka

1. Pojmenování dvouslovné přídavné s přídavným shodným; obecné jméno ve spojení s přídavným přídavným jménem; přídavné jméno je odvozeno od hypokoristického osobního jména *Jelenka* přídavnou *-in*; flukový rod přídavnou *-ina* se shoduje s rodem pojmenovaného objektu; souhlásková alternance *k*; podstatné jméno *v fluka* je deminutivní podobou podstatného jména *v fl* odvozenou od *n* jako koncovkou *-i ka*.

2. Objekt je pojmenován dle spojitosti s osobou jménem Jelen(k)a; mohla to být například J. Reinerová, členka skupiny lezců, kteří zde 4. 10. 1947 provedli první výstup.⁵⁰

Kadaň

1. Pojmenování jednoslovné přídavné; substantivum; fonetická transkripce osobního jména (*Kadaicha*; austr.); pojmenování vzniklé na základě metaforické souvislosti s vodního pojmenovaného objektu a nově pojmenovaného objektu.

2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování byla vzhledová podobnost skály s australským domorodcem.

Kanec

1. Pojmenování jednoslovné přídavné; podstatné jméno nejasného přídavné. ⁵¹ Pojmenování vzniklé na základě metaforické souvislosti s vodního významu slova a pojmenovaného objektu.

2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování skály byly její proporce tvarově připomínající divoké prase (toto tvrzení dokládá i název jedné z lezeckých cest vedoucích na vrchol; byla pojmenována *Prase rypák*).⁵²

---

⁵⁰ DLABOLA, P. a TOLTYŠ, V. a VETEŠKA, J., 1998; s. 115.

⁵¹ REJZEK, J., 2001, s. 261.

⁵² DLABOLA, P. a TOLTYŠ, V. a VETEŠKA, J., 1998; s. 202.

Kejklan

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno odvozené ze slovesa *kejklat* (hov. šviklatō)⁵³ p íponou *-an* ke ko eni slova.
2. Pojmenování vzniklo pravd podobn analogií ke slovu viklan (obecný název pro skalní útvary, jejichfl tvar se prudce zufluje a poté výrazn roz-i uje).

Kladivo

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno nemotivované.
2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování byl jeho vzhled; skála tvarem p ipomíná kladivo.

Klouzek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno odvozené ze slovesa *klouzat* p íponou *-ek*; pojmenování vzniklé na základ metonymické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování skály byl pravd podobn její hladký, klouzavý povrch, na kterém se p i lezení smekají nohy.

Kobyła

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum nemotivované.
2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování byl jeho tvar. Skála se pravd podobn podobá kobyly hlav .

Kobyly v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno od podstatného jména kobyła p íponou *-í*.
2. Motivací pojmenování objektu byla jeho poloha; nachází se v bezprost ední blízkosti skály Kobyła.

Kobyłka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé s p ívlastkem shodným; postatné jméno *kobyłka* je deminutivní podobou podstaného jména *kobyła*, odvozenou z n j koncovkou *-ka*.
2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování by tvar objektu; skála se pravd podobn podobá kobyly hlav . Deminutivní podoba jména zohled uje rozm ry objektu.

---

⁵³ REJZEK, J., 2001, s. 271.

Ko i í jehla

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno *ko i í* je odvozeno od podstatného jména *ko ka* p íponou *-i* a koncovkou *-í*.
2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování skalního útvaru byl jeho tvar; vrcholová partie jehly se nápadn podobá sedící ko ce.

Koloseum

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum p ejeté; pojmenování vzniklé na základ metaforické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu.
2. Motivace pojmenování je nejasná; vzniklo pravd podobn na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; skála byla pojmenována na základ svých kruhových rozm r .

Komenský

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum.
2. Skála byla pravd podobn pojmenována na po est filosofa, pedagoga, lena Jednoty bratrské Jana Amose Komenského (1592-1670). Moflná je i motivace na základ vzhledové podobnosti; z jedné strany skála p ípomíná muflskou postavu s dlouhým plnovousem.

Komínová v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno od podstatného jména *komín* p íponou *-ový*; flenský rod p ípony *-ová* je ve shod s rodem pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování byla skute nost, fle v fl je protkána n kolika komíny.

Koník

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno odvozeno od podstatného jména *k* koncovkou *-ík*, samohlásková alternace *:o*; pojmenování vzniklé na základ metonymické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu.
2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování by tvar objektu; skála se pravd podobn podobá ko ské hlav nebo ko skému h betu. Deminutivní podoba jména zohled uje rozm ry objektu.

Konvalinka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum p eжатé z lat. *convallium*.
2. Motivací pojmenování byl z ejm hojný výskyt konvalinek na této v ffi i v její blízkosti.

Konvalinková v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno od podstatného jména konvalinka p íponou *-ový*; flenský rod p ípony *-ová* je ve shod s rodem pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování byl z ejm hojný výskyt konvalinek na této v ffi i v její blízkosti.

Kovadlina

1. Pojmenování jednoslovné p ímé motivované; vzniklé na základ metaforické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu.
2. Objekt byl pojmenován jak na základ podobnosti s ková ským nástrojem, tak na základ své polohy; nachází se v blízkosti skály Kladivo (kladivo a kovadlina jsou dva základní ková ské nástroje).

Krakono–

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum; osobní jméno; pojmenování vzniklé na základ metaforické souvislosti p vodního pojmenovaného objektu s novým.
2. Skála byla pojmenována na po est bájně postavy vládce krkono–ských hor.

Krákorka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum je deminutivní podobou substantiva *krákora*, odvozenou od n j koncovkou *-ka*.
2. Motivace pojmenování skály je nejasná; název vznikl pravd podobn podle hlas pták , kte í se na ní slétali.

Krkav í skály

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno *krkav í* je odvozeno od podstatného jména *krkavec* koncovkou *-í*; kvalitativní souhlásková alternace *c:* (palatalizace).

2. Blok skalních v ří byl pojmenován na základě hojného výskytu krkavce, vran a dalších ptáků v této lokalitě, jejichž hlasy se rozléhaly po okolí.⁵⁴

K eslo

1. Pojmenování jednoslovné přímé, podstatné jméno nemotivované.
2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; skála byla pojmenována na základě tvaru; její proporce připomínají k eslo.

K ífkovského v ří ka

1. Pojmenování dvouslovné přímé s přívalstvem neshodným; přídavné jméno je tvarem osobního jména *K ífkovský* odvozeným pádovou koncovkou *-ého*; podstatné jméno *v ří ka* je deminutivní podobou podstatného jména *v ří*, odvozenou od *n ří* koncovkou *-i ka*.
2. Motivace pojmenování objektu je stejná jako motivace pojmenování nedaleké stejnojmenné vyhlídky; byla jí událost z 16. 3. 1930, kdy do Prachovských skal zavítal a na nedaleké vyhlídce zazpíval pražský pěvecký sbor K ífkovský.⁵⁵

Kv tová v ří

1. Pojmenování dvouslovné přímé s přívalstvem shodným; přídavné jméno je odvozeno od podstatného jména *kv t ří* příponou *-ový*; říenský rod přípony *-ová* je ve shodě s rodem pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování byl zřejmě hojný výskyt kv teny na této v ří.

Lavor

1. Pojmenování jednoslovné přímé; substantivum přejaté z něm. *Lavo(i)r* (šprádelna, prací nádrží); to přejato z fr. *lavoir* (šprádelna) a *laver* (šmýt) z lat. *lav re* (šmýt).⁵⁶
2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; pod pojmem *lavor* rozumí horolezci šskalní útvar tvarem podobný *lavoru*; motivací pojmenování skály byl tedy pravděpodobně její vzhled.

Lebka

1. Pojmenování jednoslovné přímé; substantivum odvozené ze st. substantiva *leb* koncovkou *óka*.

---

⁵⁴ BAUTHE, B., 1885; s. 37.

⁵⁵ <<http://www.dalkr.cz/dalkr/13-Ceska-republika/42-Cesky-raj>> [citováno 19. dubna 2011]

⁵⁶ REJZEK, J., 2001, s. 334.

⁵⁷ BRTNOVÁ, Z., 2009; p. 3; s. 7

2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; objekt byl pojmenován na základě svého vzhledu; tvarem připomíná lidskou lebku.

Lesní v říčka

1. Pojmenování dvouslovné přídavné; přídavné jméno *lesní* je odvozeno od podstatného jména *les* přídavnou *-ní*; podstatné jméno *v říčka* je deminutivní podobou podstatného jména *v říčce*, odvozenou od *říčka* přídavnou *-íčka*.

2. Motivací pojmenování skály byla pravděpodobně její poloha; nachází se v lese na okraji skalního bloku.

Lička

1. Pojmenování jednoslovné přídavné; substantivum nemotivované.

2. Skála byla pojmenována podle výskytu ličky v okolí skály například v hem jejího prvního zlezení.

Loupečník

1. Pojmenování jednoslovné přídavné; podstatné jméno odvozené od *loupečnický* přídavnou *-ník*.

2. Motivace pojmenování objektu je nejasná; mohlo jít buď o konkrétní událost spojenou s loupečníkem, nebo o vizuální podobnost skály s divokým banditou.

Lufická v říčka

1. Pojmenování dvouslovné přídavné s příponou shodným; přídavné jméno je odvozeno od toponyma *Lufice* přídavnou *-ský*; u jmen končících na *-c* dochází ke kontrakci *-c-ský* v *-cký*; *říčkový* rod přídavných se shoduje s rodem pojmenovaného objektu; podstatné jméno *v říčka* je deminutivní podobou podstatného jména *v říčce*, odvozenou od *říčka* přídavnou *-íčka*.

2. Pojmenování objektu vzniklo na památku lufických horolezců, kteří v Prachovských skalách podnikali prvovýstupy po závěru dvacátých let 20. st.⁵⁸

Lví v říčka

1. Pojmenování dvouslovné přídavné s příponou shodným; přídavné jméno je odvozeno od podstatného jména *lev* přídavnou *-í*.

2. Motivací pojmenování objektu byla jeho poloha; v říčce se nachází v ústí rokle Lví sluj.

---

⁵⁸ DLABOLA, P. a TOLTYŠ, V. a VĚTEŠKA, J., 1998; s. 11.

Májová v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno z podstatného jména *máj* p íponou *-ový*; flenský rod p ípony *-ová* se shoduje s rodem pojmenovaného objektu.

2. V fl byla pojmenována podle data uskutečnění prvovýstupu 1. 5. 1934 R. O. Bau-er a V. Třápkou.⁵⁹

Malá skautská v fl

1. Pojmenování trojslovné p ímé s n kolikanásobným p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s kvalitativním a rela tívním adjektivem; p ídavné jméno skautská je odvozeno z podstatného jména *skaut* p íponou *-ský*; flenský rod p ípony *-ská* se shoduje s flenským rodem pojmenovaného objektu.

2. Pojmenování v fle je p ípomínkou českého skautského hnutí; p í jméno *malá v fl* odli-uje od v t-í v fle téhož názvu.

Malá v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s kvalitativním p ídavným jménem.

2. Motivací pojmenování v fle byl poměr její vý-ky vzhledem k okolním, vy-ím v flím.

Malý kapucín

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; podstatné jméno kapucín je odvozeno ze substantiva kapuce p íponou *óin*.

2. Obecné jméno kapucín ozna uje lena jedné v tve franti-škánského ádu nosícího hábit s kapucí;⁶⁰ skála byla s nejv t-í pravd podobností pojmenována na základ vzhledové podobnosti s mnichem v plá-ti (pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným); adjektivum *malý v fl* odli-uje od v t-í v fle téhož názvu.

Manfelské sedátko

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno z podstatného jména *manfel* p íponou *-ský*; st ední rod p ípony *-ské* se shoduje s rodem podstatného jména, které je odvozeno ze slovesa *sed t*;

⁵⁹ DLABOLA, P. a TŘÁPKA, V. a VĚTEŠKA, J., 1998; s. 61.

⁶⁰ SS, 1998; s. 128.

pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti s vodního významu slova a pojmenovaného objektu.

2. Na skále se nachází několik míst vhodných k posedení; motivace druhé části pojmenování je nejasná.

Mar-ovská v fl

1. Pojmenování dvouslovné s příjmením s příponou shodným; příjmení je odvozeno od pomístního jména *Mar-ov* s příponou *-ský*, flenský rod s příponou je ve shodě s flenským rodem pojmenovaného objektu.

2. Motivací pojmenování v flce byla její poloha; nachází se v blízkosti vsi *Mar-ov* (místní část obce Zámotí). Místní jméno *Mar-ov* vzniklo z osobního jména *Mare-*.

Matterhorn

1. Pojmenování jednoslovné s příjmením; substantivum; oronymum (n. m.); vzniklé transonymizací (přenos vlastní, v tomto případě oronyma, na jiný objekt).

2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; objekt získal jméno díky svým ostrým a úpiatým rozměrům, které jej připodobují k alpské hoře Matterhorn.

Mechánek

1. Pojmenování jednoslovné s příjmením; substantivum odvozené od substantiva *mech* s příponou *-á* a koncovkou *-ek*.

2. Objekt byl pojmenován podle bujné mechové vegetace, která skálu pokrývá. Deminutivní podoba pojmenování zohledňuje drobné rozměry skály.

Mechová v fl

1. Pojmenování dvouslovné s příjmením s příponou shodným; příjmení je odvozeno z podstatného jména *mech* s příponou *-ový*; flenský rod s příponou *-ová* je ve shodě s rodem pojmenovaného objektu.

2. Motivací pojmenování objektu byl pravděpodobně výskyt mechového porostu na vrcholu v flce.

Mnich (Modlitba skal, Rytí)

1. Pojmenování jednoslovné s příjmením; substantivum nemotivované; pojmenování vzniklé na základě metaforické souvislosti s vodního významu slova a pojmenovaného objektu.

2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; Motivací pojmenování nejvýše v řadě Prachovských skal byl její vzhled; podobá se mnichovi v pláči (pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným). Varianty pojmenování zohledňují podobu skály při pohledu z jiných směrů (z Císařské chodby se skála podobá velké ruce, je proto nazývána Modlitbou skal, z Hraběniny vyhlídky je podobná rytíři se spuštěným hledím).⁶¹

Mou enín

1. Pojmenování jednoslovné přímé; substantivum; z lat. *maurus* (šseveroafričký ernoch, Maurõ).
2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování byla tmavá barva pískovce na stěnách v řadě.

Mou enínek (Stráňce)

1. Pojmenování jednoslovné přímé; substantivum odvozené ze substantiva *mou enín* koncovkou *-ek*.
2. Motivací pojmenování skalního útvaru byla jeho velikost (nachází se v blízkosti skály Mou enín a je výrazně menší, což zohledňuje i deminutivní podoba pojmenování).

Mraven í v řadě

1. Pojmenování dvouslovné přímé s příčastkem shodným, příčastkové jméno *mraven í* je odvozeno od podstatného jména *mravenec* příponou *-í*, kvalitativní souhlásková alternace *c*: (palatalizace).
2. Motivací pojmenování objektu byl pravděpodobně hojný výskyt mravenců na této skále.

Mrofl

1. Pojmenování jednoslovné přímé, substantivum přejaté přes rus. *morfl* z lap. *mor-a*.⁶²
2. Objekt byl pojmenován pravděpodobně na základě svého vzhledu; tvarově se podobá mroflí (pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným).

---

⁶¹ JANEBA, J., 1934; s. 17.

⁶² REJZEK, J., 2001, s. 394.

Mr-ka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno je deminutivní podobou podstatného jména *mrcha*, odvozenou z ní koncovkou *-ka*; kvalitativní souhlásková alternace *ch:–*(palatalizace).
2. Motivace pojmenování je nejasná. Deminutivní podoba pojmenování zohled uje drobné rozm ry skály.

Mrzá ek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum odvozené od substantiva *mrzák* koncovkou *-ek*; kvalitativní souhlásková alternace *k: (palatalizace)*.
2. Motivace pojmenování je nejasná. Deminutivní podoba pojmenování zohled uje drobné rozm ry skály.

Nalezenec

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum odvozené od adjektiva *nalezený* p íponou *-ec*; pojmenování vzniklé na základ metonymické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování objektu byl z ejm fakt, že byla skála pro svou odlehlost a nedostupnost (nachází se na samém okraji skalní skupiny v lese) lezci nenadále objevena, resp. nalezena.

Náprstkova v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s p ívlast ovacím p ídavným jménem; p ídavné jméno je odvozeno od osobního jména *Náprstek* p íponou *-ov* (alomorfem p ípony *-v*); flenský rod p ípony *-ova* se shoduje s flenským rodem pojmenovaného objektu.
2. V fl byla pojmenována podle Vojt cha Náprstka (1826-1894), národopisce, –i itele osv ty a propagátora turistiky, který do Prachovských skal r. 1879 p ivedl výpravu Amerického klubu dam.⁶³

---

⁶³ <<http://www.jinovinycz/view.php?cislocclanku=2009030001>> [citováno 10. dubna 2011]

Nepojmenovaná v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno vzniklo prefixací p edponou *-ne* z p ídavného jména *pojmenovaný*; flenský rod p ípony je ve shod s rodem pojmenovaného objektu.
2. V fl pravd podobn tak dlouho nem la fládné jméno, afl se p ízvisko šnepojmenovanáo stalo jejím vflitým názvem.

Nížká ztracená v fl

1. Pojmenování trojslovné p ímé s p ívlastkem n kolikanásobným shodným; obecné jméno ve spojení s kvalitativním adjektivem a adjektivem odvozeným ze slovesa ztrácet p íponou *-ný*; alternace kvantity *á:a*; flenský rod p ípony *-ná* se shoduje s rodem pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování objektu byla jeho poloha; skála se nachází na okraji skalního bloku v lese, pravd podobn je k ní nesnadný p ístup. Adjektivum nízká zohled uje velikost v fle a odli-uje ji od ostatních v flí téhofl jména.

Nosoroflec

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum utvo ené podle doslovné p edlohy, n m. *Nashorn* (*Nase*, šnosõ; *Horn*, šrohõ), slofené ze slovních základ substantiv *nos* a *roh*.⁶⁴
2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování objektu byl jeho tvar; skála (zejména výrazným vrcholovým zubem) p ípomíná nosorofce.

Obelisk

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum p ejaté z n m. *Obelisk*; to p es lat. *obeliscus* z ec. *obelískos*; deminutivního tvaru slova *obelós* (ecký název pro egyptské kamenné pomníky);⁶⁵ pojmenování vzniklé na základ metaforické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu.
2. Objekt je pojmenován na základ metaforické souvislosti s jiným objektem; svými rovnými a -tíhlými proporcemi p ípomíná egyptský obelisk.

---

⁶⁴ REJZEK, J., 2001; s. 415.

⁶⁵ REJZEK, J., 2001; s. 418.

Okrajová v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno z podstatného jméno *okraj* p íponou *-ový*; flenský rod p ípony *-ová* je ve shod s rodem pojmenovaného objektu.
2. V fl získala jméno na základ své polohy; stojí osamocen na okraji skalního bloku.

Opomenutá v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno ze slovesa *opomenout* p íponou *-tý*; samohlásková alternace *ou:u*.
2. Motivace pojmenování tohoto skalního útvaru souvisí z ejm s jeho polohou; nachází se mimo hlavní skalní oblast; je tedy moflné, fle v fl byla pro svou odlehlost delší dobu lezci opomíjena.

Orel

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum nemotivované.
2. Skalní útvar byl pojmenován na základ svého tvaru, p ípomínajícího dravého ptáka s mírn rozev enými k ídly⁶⁶ (pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným).

Pahorek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum vzniklé z nemotivované p edpony *-pa* a substantiva *hora* odvozením koncovkou *-ek*.
2. Pojmenování vzniklo z obecného jména pahorek, ozna ujícího nízký kopec.

Palcát

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum p ejaté za doby husitské z ma . *pálcát* (ak. Sg. od *pálca*, šh lō), to ze sloventiny (*palica*).⁶⁷
2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování byl vzhled skály tvarem p ípomínající st edové vále né kladivo palcát.

Pale ek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé, substantivum odvozené od substantiva *palec* koncovkou *-ek*; kvalitativní souhlásková alternace *k*: (palatalizace).

---

⁶⁶ JANEBA, J., 1934; s. 10.

⁶⁷ REJZEK, J., 2001; s. 441.

2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování objektu byl jeho vzhled; skála tvarem připomíná vztyčený palec ruky.

Palice

1. Pojmenování jednoslovné přímé; substantivum nemotivované.

2. Objekt byl pojmenován na základě metaforické souvislosti s objektem jiným; skála rozřezáním ve vrchních partiích připomíná palici.

Parohy

1. Pojmenování jednoslovné přímé; substantivum složené z nemotivované předpony *pa-* a substantiva *roh* v množném čísle.

2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování byl vzhled skály; je tvořena dvěma lenitými částmi, které připomínají parohy.

Pa-erák

1. Pojmenování jednoslovné přímé; substantivum přejaté z něm. *pascher* a *paschen* (špařovateř) z něm. z jihoněmeckého argotu (*passen, b. schen*, škupovateř).

2. Motivace pojmenování objektu je nejasná; název buď odráží vztah osoby jménem Pa-erák ke skále, nebo tvar skály (možná podobnost s muřskou postavou s puškou).

Páfle

1. Pojmenování jednoslovné přímé; substantivum přejaté z fran. *page* (šlady –lehtic konající službu u dvora); to pravděpodobně zkomoleniny z ec. *pa s* (šdit, chlapec).⁶⁸

2. Motivací pojmenování skály byla zřejmě jeho velikost a poloha; nachází se v těsné blízkosti dominantní císařské věže a její rozměry jsou oproti ní drobné.

Pechova v fl

1. Pojmenování dvouslovné přímé s přívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s přívlastkovacím přídavným jménem; přídavné jméno je odvozeno od osobního jména *Pech* příponou *-ov* (alomorfem přípony *-v*); flenský rod přípony *-ova* se shoduje s flenským rodem pojmenovaného objektu

2. Pojmenování vzniklo z vlastního jména (příjmení) Pech.

---

⁶⁸ REJZEK, J., 2001, s. 456.

Pe írkova v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s p ívlast ovacím p ídavným jménem; p ídavné jméno je odvozeno od osobního jména *Pe írek* p íponou *-ov* (alomorfem p ípony *-v*); flenský rod p ípony *-ova* se shoduje s flenským rodem pojmenovaného objektu.
2. V fl byla pojmenována podle generála MUDr. Jaromíra Pe írky (1864-1933), alpinisty, který se r. 1924 stal výkonným p edsedu Klubu alpist eskoslovenských.

Pelí-ek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; deminutivní podoba substantiva *pelech* odvozená od *n j* koncovkou *-ek*; kvalitativní samohlásková alternace (úflení) *e:í*, kvalitativní souhlásková alternace (palatalizace) *ch:-*.
2. V fl byla pojmenována podle bájně postavy Pelí-ka, lesního muflí ka, který je ochráncem Prachovských skal. Lidová etymologie vykládá p vod sk ítkova jména *pelá-ením*, jefl je astým stylem jeho pohybu. Podle pov sti spat í Pelí-ka jen lidé, jimfl je vlastní pokora a dobré srdce.⁶⁹

Pepík

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum.
2. Skála byla pojmenována podle Josefa Kabelá e, rodáka z Ji ína a profesora astronomie (1929-2008), který na ni 9. 5. 1961 provedl prvovýstup.⁷⁰

Perun

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum.
2. Skála byla pojmenována pravd podobn na po est slovanského boha bou e, hrom a blesk .

Pes

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum nemotivované; pojmenování vzniklé na základ metaforické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu.
2. Objekt byl pojmenován na základ svého tvaru; p ípomíná hlavu psa s t lem.

---

⁶⁹< <http://www.knihovnaprachov.webk.cz/pages/zajimavosti-prachovskych-skal.html>> [citováno 10. dubna 2011]

⁷⁰ DLABOLA, P. ó TOLTYŠ, V. ó VÍTEŠKA, J., 1998; s. 232.

Pik

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno p e jaté z ejm z ru-tiny (, švrcholõ).
2. Pojmenování vzniklo pravd podobn z ruského obecného jména (Pik, švrchol horyõ).

Pilná kova v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p í vlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s p í vlast ovacím p í davným jménem; p í davné jméno je odvozeno od osobního jména *Pilná ek* p íponou *-ov* (alomorfem p ípony *-v*); flenský rod p ípony *-ova* se shoduje s flenským rodem pojmenovaného objektu.
2. V fl byla pojmenována na po est hradeckého lezce Josefa Pilná ka, který v Prachovských skalách p sobil zejména ve t icátých letech; spolupracoval s J. Janebou na vydání pr vodce *Horolezecká cvi ení v Prachovských skalách 1930-1934*, pozd ji se stal prvním p edsedou Klubu horolezc eskoslovenských.⁷¹

Pipi

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum.
2. Objekt byl pojmenován pravd podobn na po est literární postavy, dívky Pipi Dlouhé pun ochy ze stejnojmenné knihy Astrid Lindgrenové.

Placi ka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum je deminutivní podobou substantiva *placka*, odvozenou od n j koncovkou *-i ka* ke ko eni slova.
2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování byl výrazn plochý tvar skály. Deminutivní tvar pojmenování zohled uje vý-ku skály.

Pláteník

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum odvozené ze substantiva *plátno* p íponou *-ník*.
2. Motivace pojmenování objektu je nejasná.

---

⁷¹ DLABOLA, P. ó TOLTYŠ, V. ó VETE KA, J., 1998; s. 11.

Podlounník

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum odvozené z adjektiva *podlounný* p íponou *-ík*.
2. Motivace pojmenování objektu je nejasná.

Pohanská v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozené z podstatného jména *pohan* p íponou *-ský*; flenský rod p ípony *-ská* je ve shod s rodem pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování byly pravd podobn archeologické nálezy z dávných (pohanských) dob (poh ebi-t , nádoby aj.) v této lokalit .

Popelka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum odvozené ze substantiva *popel* p íponou *-ka*.
2. Motivací pojmenování objektu mohlo být osobní jméno pohádkové postavy Popelka; název mohl vzniknout také podle hydronyma Popelka; pramen této í ky je od Prachovských skal vzdálen asi 10 km.

Prachovská apka

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno od místního jména *Prachov* p íponou *-ský*; flenský rod p ípony *-ská* je ve shod s rodem pojmenovaného objektu.
2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování objektu byl jeho tvar; vrcholové partie této známé skály p ípomínají apku.

Prachovská jehla

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno od místního jména *Prachov* p íponou *-ský*; flenský rod p ípony *-ská* je ve shod s rodem pojmenovaného objektu.
2. Jedná se o známou a výraznou v fl; pojmenování je slofeno z obecného názvu pro úzkou a vysokou skálu a adjektiva, které je odvozeno od místního jména Prachov, resp. od názvu území Prachovské skály.

Pra-ivec

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum odvozené z adjektiva *pra-ivý* p íponou *-ec*.
2. Motivací pojmenování objektu moha být drolivá struktura pískovce, který p i doteku šprá-íõ.

Prcek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum motivované; pravd podobn odvozené ze slovesa *prcati (se)* (šjít drobným krokemõ).⁷²
2. Pojmenování vzniklo na základ velikosti skály ó oproti ostatním skalám v okolí dosahuje zanedbatelné vý-ky. Jedná se o metaforickou souvislost objektu s jiným.

P ední ztracená v fl

1. Pojmenování trojslovné p ímé s p ívlastkem n kolikanásobným shodným; obecné jméno ve spojení s kvalitativním adjektivem a adjektivem odvozeným ze slovesa *ztracet* p íponou *-ný*; alternace kvantity *á:a*; flenský rod p ípony *-ná* se shoduje s rodem pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování objektu byla jeho poloha; skála se nachází na okraji skalního bloku v lese, pravd podobn je k ní nesnadný p ístup. Adjektivum p ední zohled uje polohu v fle v i ostatním v flím téhofl jména.

Rajská v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno z podstatného jména *ráj* p íponou *-ský*; alternace kvantity *á:a*; flenský rod p ípony je ve shod s rodem pojmenovaného objektu.
2. Motivace pojmenování je nejasná.

Reakcioná

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum odvozené ze substantiva *reakce* p íponou *óioná*.
2. Pojmenování vzniklo z obecného jména *reakcioná*, kterým se ozna uje politický aktivista, pořadující návrat režimu do p edchozího stavu; první lezci zlezli skálu v lét r. 1948; pojmenováním skály bu dávali najevo nesouhlas se stávajícím režimem, nebo naopak nesouhlas s reakcioná ským hnutím.

---

⁷² REJZEK, J., 2001, s. 497.

Rektorka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum odvozené od substantiva *rektor* koncovkou *-ka*.
2. Skála získala své jméno na památku editela -koly, který v dob po átk horolezectví v Prachovských skalách zakazoval svým student m tento sport provozovat, údajn jim dokonce zabavil lano.⁷³

Richelieu

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum.
2. Pojmenování vzniklo z ejm na po est vévody de Richelieu (1585-1642), kardinála na francouzském dvo e krále Ludvíka XIII.

Rozmanitá v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno s podstatného jména *rozmanitost* p íponou *-itý* ke ko eni slova; flenský rod p ípony *-itá* je ve shod s rodem pojmenovaného objektu.
2. Skála získala jméno pravd podobn podle rozmanitých podob svého povrchu.

Rumcajs

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum.
2. Skalní útvar je pojmenován po pohádkové postav loupeřníka Rumcajse, který je spojen s nedalekým Ji ínem.

Rusalka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno p ejaté z rus. *rusálka* (švodní vílař)⁷⁴
2. Motivací pojmenování objektu byla jeho barva; západní st na skály má výrazné oranřové (rusé) zbarvení.

íjnová v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno z podstatného jména *íjen* p íponou *-ový*; flenský rod p ípony *-ová* je ve shod s rodem pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování v fle bylo datum uskute n ní prvovýstupu; 30. íjna 1953 v fl zlezli B. a B. Rychnov-tí.⁷⁵

⁷³ BOSÁK, E. ó STRÁNSKÝ, J. ó VÍETE KA, J., 1997; s. 48.

⁷⁴ REJZEK, J., 2001, s. 551.

Samotá

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno odvozené z podstatného jména samota p íponou -á ; pojmenování vzniklé na základ metonymické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu.

2. Pojmenování vzniklo na základ metonymické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu, motivací byla poloha skály (nachází v lese mimo hlavní skalní oblast).

Sarkofág

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno p e jaté z lat. *sarcophagus*, to z ec. (*líthos*) *sarkofágos*, š(kámen) fteroucí masoř.⁷⁶

2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu; motivací pojmenování byl jeho tvar; svými rovnými pravidelnými rozm ry p ipomíná staroegyptskou schránku na ukládání rakví, sarkofág.

Schovanka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno je odvozeno z p ídavného jména *schovaný* p íponou -ka; pojmenování vzniklé na základ metonymické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu.

2. Pojmenování vzniklé na základ metonymické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu; motivací pojmenování objektu byla jeho poloha; skála se nachází na osamoceném míst schovaná v lese, mimo hlavní skalní bloky.

Severka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum odvozené ze substantiva *sever* koncovkou -ka.

2. Motivace pojmenování je nejasná; název mohl vzniknout na základ polohy skály (nachází se severn od výrazné Císa ké v fle) nebo nap . podniknutím prvovýstupu severní stranou skály.

---

⁷⁵ DLABOLA, P. ó TOLTYŠ, V. ó VETE KA, J., 1998; s. 198.

⁷⁶ REJZEK, J., 2001; s. 562.

Sev ené v fle

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno ze slovesa *sev ít* p íponou *-ný*; hláskové alternace *í:e*; flenský rod p ípony v mnohém ísle je ve shod s rodem pojmenovaných objekt .
2. Motivací pojmenování objekt byla jejich vzájemná poloha; skalní blok se skládá z n kolika v flí stojících v t sné blízkosti.

Sirotek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum nemotivované; pojmenování vzniklé na základ metonymické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu.
2. Motivace pojmenování je nejasná ó mohl jí být rodinný stav, p íjmení nebo p ezdívká n jaké konkrétní osoby.

Skalka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno odvozené z podstatného jména *skála* p ípojením koncovky *-ka* ke ko eni slova, alternace kvantity *á:a*.
2. Pojmenování vzniklo z obecného jména *skalka*, kterým se ozna ují skalní útvary men-ího vzr stu.

Sklužavka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno odvozené ze slovesa *sklouznout* p íponou *-avka* ke ko eni slova; kvalitativní samohlásková alternace *ou:u* (monoftongizace).
2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování skály byl její hladký, klouzavý povrch, na kterém se p í lezení smekají nohy.

Slavík

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum nemotivované.
2. Motivací pojmenování objektu byl pravd podobn výskyt/zp v ptáka slavíka v blízkosti skály b hem konání prvovýstupu.

Slon

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum nemotivované.

2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování byl vzhled objektu; při pohledu z určité strany má skála podobu slona s chobotem.⁷⁷

Sloník v flaká

1. Pojmenování dvouslovné přídavné s příponou -ík; přídavné jméno je odvozeno z podstatného jména *slon* příponou -ík.

2. Motivací pojmenování objektu byla pravděpodobně jeho velikost a poloha (v flaká se nachází v bezprostřední blízkosti výrazné skály Slon). Deminutivní podoba pojmenování zdůrazňuje drobné rozměry skály oproti skále Slon.

Sloník

1. Pojmenování jednoslovné přídavné; podstatné jméno odvozené z podstatného jména *slon* příponou -ík; samohlásková alternace *o*: *í*.

2. Pojmenování objektu vzniklo pravděpodobně na základě jeho velikosti; nachází se v bezprostřední blízkosti výrazné skály Slon; deminutivní pojmenování Sloník odráží drobné rozměry skalky vzhledem ke skále Slon.

Sluneční v flaká

1. Pojmenování dvouslovné přídavné s příponou -ník; přídavné jméno je odvozené z podstatného jména *slunce* příponou -ník; kvalitativní souhlásková alternace *c*: *č* (palatalizace).

2. Skála byla pojmenována podle slunečních paprsků, které na ni v hojné míře dopadají.

Smítková v flaká

1. Pojmenování jednoslovné přídavné s příponou -ková; obecné jméno ve spojení s příponou -ková; přídavné jméno je odvozeno od osobního jména *Smítko* příponou -ková (jejím alomorfelem -ková), flaká rod přípony -ková je ve shodě s rodem pojmenovaného objektu.

2. V flaká byla pojmenována podle legendárního turnovského lezce Josky Smítky (1919-1945), který zde v září r. 1941 společně s druhy V. Procházkou a J. Vodhánem vykonal prvovýstup.⁷⁸

---

⁷⁷ JANEBA, J., 1934; s. 10.

⁷⁸ DLABOLA, P. a DOLTYŠ, V. a VĚTEŠKA, J., 1998; s. 110.

Soudek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé, substantivum je deminutivní podobou substantiva *sud*; vzniklo odvozením p íponou *-ek*; kvalitativní samohlásková alternace *u:ou* (diftongizace).
2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací byl vzhled objektu, který oblými tvary p ípomíná malý soudek.

Stráfní v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno *stráfní* je odvozeno z podstatného jména *stráfl* p íponou *-ní*.
2. Skála byla pojmenována pravd podobn na základ své polohy; z jejího vrcholu byly p ehlédnutelné mnohé okolní skály.

Stromové v fle

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno od podstatného jméno *strom* p íponou *-ový*; flenský rod p ípony v mnoflném ísle je ve shod s rodem pojmenovaných objekt .
2. Motivací pojmenování byl z ejm hojný výskyt stromového porostu na t chto v flích nebo v jejich blízkosti.

St ízlík

1. Pojmenování jednoslovné p ímé, substantivum nemotivované.
2. Objekt je pojmenován pravd podobn na základ metaforické souvislosti s jiným; skála je malá a útlých rozm r stejn jako pták st ízlík.

Svatý Václav

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; osobní jméno ve spojení s kvalitativním adjektivem.
2. Skalní útvar byl pojmenován na po est Svatého Václava, patrona eské zem .

TMám-ula

1. Pojmenování jednoslovné p ímé, substantivum.
2. Název objektu vznikl pravd podobn z osobního jména (p íjmení) TMám-ula.

TMa-ek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum odvozené pravd podobn zdrobn ním st . *-ach*, *š-achová* figuraõ.

2. Motivací pojmenování objektu je nejasná, jméno vzniklo z obecného jména –a–ek.

Ťřbal

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum odvozené ze staro eského slovesa –*ibati* (šmrskat, bítõ, p en. šklamatõ).⁷⁹

2. Motivace pojmenování je nejasná; pojmenování vzniklo z obecného jména –ibal.

Ťřkmá v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívastkem shodným; obecné jméno ve spojení s kvalitativním p ídavným jménem.

2. Motivací pojmenování objektu byl jeho tvar; skalní v fl se nachyluje –íkmo k jedné stran .

Ťřroká v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s kvalitativním p ídavným jménem.

2. Motivací pojmenování v fle byly pravd podobn její rozm ry; resp. výrazná –í ka.

Ťřkova v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s p ívlast ovacím p ídavným jménem; p ídavné jméno je odvozeno z osobního jména *Ťřk* p íponou –ový (alomorfem p ípony –v); flenský rod p ípony –ova se shoduje s rodem pojmenovaného objektu.

2. V fl byla pojmenována na po est hrab te Ervína *Ťřka* (1852-1906), který vlastnil n kolik panství, pod n fl spadaly i Prachovské skály.⁸⁰ Podporoval zde rozvoj turistiky, r. 1886 povolil vstup do skal zdarma.⁸¹

Ťřpinavec

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum odvozené z p ídavného jména –pinavý p íponou –ec.

2. Motivací pojmenování objektu mohl být porost, který zabarvuje vrchní partie skály do tmavé, erné barvy.

Ťřn

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum nemotivované.

---

⁷⁹ REJZEK, J., 2001, s. 627.

⁸⁰ BÍLEK, K., 1997; s. 43.

⁸¹ BOSÁK, E. ó STRÁNSKÝ, J. ó VŤETE KA, J., 1997; s.11.

2. Motivací pojmenování objektu byla jeho velikost; nachází se v sousedství výrazn v t-í skály Pes.

Třkovka

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; podstatné jméno motivované; z ejm odvozeno z osobního jména *Třkovský* p íponou *-ka* k základu slova.
2. Skála je s nejv t-í pravd podobností pojmenována podle názvu lezecké techniky, kterou je t eba uflít k jejímu zdolání ó tzv. *-uka* (šspeciální, náro ná poloha t la pro p ekonání míst bez stup ō).⁸²

Táborová v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno ze substantiva *tábor* p íponou *-ový*, flenský rod p ípony *-ová* je ve shod s rodem pojmenovávaného objektu.
2. Motivací pojmenování objektu bylo pravd podobn místo horolezci vyuffívané jako tábo i-t , nacházející se v blízkosti v fle.

Táborská v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno z oronyma *Tábor* p íponou *-ský*, flenský rod p ípony *-ská* je ve shod s rodem pojmenovaného objektu.
2. Pojmenování je odvozeno z názvu nedalekého kopce Tábor; ten byl pojmenován husity podle biblické hory stejného jména.

Termiti-t

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum vzniklé odvozením ze substantiva *termit* p íponou *-i-t* ke ko eni slova.
2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; objekt byl pojmenován pravd podobn podle svého tvaru, který p ípomíná hnízda termit (skála je navíc protkána spárami a komíny, které mohou p ípomínat cesti ky hmyzu).

Trojhrbá v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným, p ídavné jméno je sloflené ze slovních základ druhové íslovky *trojí* a podstatného jména *hrb*; flenský rod koncovky se shoduje s rodem pojmenovaného objektu.

---

⁸² BRTNOVÁ, Z., 2009; p . 3, s. 16.

2. Motivací pojmenování objektu byl jeho vzhled; skála je vytvarována do těchto skalních výstupků.

Trojzubec

1. Pojmenování jednoslovné přímé; substantivum vzniklé z adjektiva *trojzubý*, složeného ze slovních základů druhové slovy *trojí* a podstatného jména *zub*.
2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování objektu byl jeho tvar; v horních partiích skály z ní vystupují ostré výčnělky.

Trpaslík

1. Pojmenování jednoslovné přímé; substantivum.
2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; objekt byl pojmenován na základě své velikosti (jeho výška je v porovnání s okolními skalami nepatrná).

Ti sedla

1. Pojmenování dvouslovné přímé s přívalstvem shodným; obecné jméno v množném čísle ve spojení se základní slovkou.
2. Motivací pojmenování objektu byl jeho tvar; skalní útvar je tvořen těmi v řemi, které oddělují rozsedliny, sedla.

Tyburcova v fl

1. Pojmenování dvouslovné přímé s přívalstvem shodným; obecné jméno ve spojení s přívalstvem přídavným jménem; přídavné jméno je odvozeno od osobního jména *Tyburec* příponou *-ov* (alomorfe přípony *-v*); flenský rod koncovky *-ova* se shoduje s flenským rodem pojmenovaného objektu.
2. Pojmenování vzniklo z vlastního jména (příjmení) *Tyburec*.

Valibuk

1. Pojmenování jednoslovné přímé; substantivum; osobní jméno.
2. Pojmenování vzniklo pravděpodobně podle postavy ze stejnojmenné národní pohádky, sepsané Bofenou Němcovou (pohádkový Valibuk byl obrovitý, mohutný).

Ve erní v fl

1. Pojmenování dvouslovné přímé s přívalstvem shodným; přídavné jméno je odvozeno od podstatného jména *veřer* příponou *-ní*.

2. Motivací pojmenování v fle byl z ejm as jejího zlezení; prvovýstupci ji zdolali ve ve erních hodinách.

Velbloud

1. Pojmenování jednoslovné p ímé, substantivum.
2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací byl tvar pojmenovaného objektu; skála svým vzhledem p ipomíná velblouda s hrbem.

Velká skautská v fl

1. Pojmenování trojslovné p ímé s n kolikanásobným p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s kvalitativním a rela ním adjektivem; p ídavné jméno *skautská* je odvozeno z podstatného jména *skaut* p íponou *-ský*; flenský rod p ípony se shoduje s flenským rodem pojmenovaného objektu.
2. Pojmenování v fle je p ípomínkou eského skautského hnutí; p . jméno *velká v fl* odli-uje od *men-í v fle* téhofl názvu.

Velká ztracená v fl

1. Pojmenování trojslovné p ímé s p ívlastkem n kolikanásobným shodným; obecné jméno ve spojení s kvalitativním adjektivem a adjektivem odvozeným ze slovesa *ztrácat* p íponou *-ný*; alternace kvantity *á:a*; flenský rod p ípony *-ná* se shoduje s rodem pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování objektu byla jeho poloha; skála se nachází na okraji skalního bloku v lese, pravd podobn je k ní nesnadný p ístup. Adjektivum *velká* zohled uje velikost v fle a odli-uje ji od ostatních v flí téhofl jména.

Velký kapucín

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; podstatné jméno *kapucín* je odvozeno do podstatného jména *kapuce* p íponou *-ín*; ve spojení s kvalitativním p ídavným jménem.
2. Obecné jméno *kapucín* ozna uje lena jedné v tve franti-kánského ádu nosícího hábit s kapucí;⁸³ skála byla s nejv t-í pravd podobností podle podobnosti s mnichem v plá-ti (pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným); adjektivum *velký v fl* odli-uje od *men-í v fle* téhofl názvu.

---

⁸³ SS , 1998; s. 128.

Veteriná

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum p eжатé z n m. *Veterinär*; to p es lat. *veter n rius* a *veter na* (štaflná zví ataõ) z *veter nus* (šzestárly, taflnýõ); podle jiné interpetace z lat. *vehere* (švéztõ).⁸⁴
2. Motivace pojmenování je nejasná; mohlo jí být nap íklad povolání jednoho z prvovýstuce nebo osoba se stejnojmennou p ezdívkou.

V fl SSP

1. Pojmenování víceslovné s p ívlastkem neshodným; obecné jméno ve spojení s iniciálovou zkratkou (*SSP* = *eskoslovenská strana pracujících*).
2. V fl byla pojmenována na po est Svazu eskoslovensko-sov tského p átelství.

V fl Jury Bednára

1. Pojmenování trojslovné s p ívlastkem neshodným; obecné jméno ve spojení s osobním jménem v gen. sg.
2. Objekt byl pojmenován na po est slovenského horolezce Juraje Bednára.

Vodnice

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; flenská podoba substantiva *vodník* odvozená koncovkou *-ice*.
2. Motivace pojmenování objektu je nejasná, pravd podobn souvisí s nadp irozenou postavou vodníkem.

Vodník

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum odvozené z p ídavného jména *vodní* p íponou *-ík*.
2. Motivace pojmenování objektu je nejasná, pravd podobn souvisí s nadp irozenou postavou vodníkem.

Vrá ek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; deminutivní substantivum odvozené ze substantiva *vrak* koncovkou *-ek*, kvalitativní souhlásková alternace *k*: (palatalizace).

---

⁸⁴ REJZEK, J., 2001, s. 708.

2. Objekt byl pojmenován podle své velikosti; skála se nachází v bezprostřední blízkosti v t-í skály Vrak (drobné rozměry skály zohledňuje i deminutivní tvar pojmenování).

Vrak

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum p eжатé z n m. *Wrack*;⁸⁵ pojmenování vzniklé na základě metaforické souvislosti p vodního významu slova a pojmenovaného objektu.

2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování byl tvar skalního útvaru, p ípomínající vrak ztroskotané lodi.

Vesová v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným, p ídavné jméno je odvozeno z podstatného jména *ves* p íponou *-ový*; flenský rod p ípony *-ová* se shoduje s rodem pojmenovaného objektu.

2. Motivací pojmenování byla pravděpodobně skutečnost, že nejčastěji rostlinou na této skále byl *ves*.

Vyhlídková v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno vyhlídková je odvozeno z podstatného jména *vyhlídka* p íponou *-ový*; flenský rod p ípony se shoduje s rodem pojmenovaného objektu.

2. Objekt mohl být pojmenován podle své polohy; skála se nachází v prostoru mezi Hlaholskou, Rumcajsovou a Hakenovou vyhlídkou a Vyhlídkou Křífkovského.

Zarostlá v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným, p ídavné jméno je odvozeno ze slovesa *zarůst* p íponou *-lý*; samohlásková alternace *:o*, flenský rod p ípony *-lá* se shoduje s rodem pojmenovaného objektu.

2. Motivací pojmenování byl pravděpodobně hojný výskyt vegetace na této v fl (stromky, mech).

---

⁸⁵ REJZEK, J., 2001, s. 720.

Zastr ená v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; p ídavné jméno je odvozeno ze slovesa *zastr it* p íponou *-ný*; flenský rod p ípony *-ná* se shoduje s rodem pojmenovaného objektu.
2. Motivací pojmenování v fle byla její poloha ó skála se nachází na okraji skalního bloku, šzastr ená v lese.

Zatracenec (Karkula)

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum odvozené z adjektiva *zatracený* p íponou *-ec*.
2. Motivací pojmenování objektu byly pravd podobn obtífle p i zdolávání skály (název mohl vzniknout nap . podle astého klení šzatracen ! v p i výstupu).

Zdenina v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s p ívlast ovacím p ídavným jménem; p ídavné jméno je odvozeno od osobního jména *Zdena* p íponou *-in*; flenský rod p ípony *-ina* se shoduje s rodem pojmenovaného objektu.
2. Pojmenování objektu vzniklo pravd podobn jako památka i p ípomínka fleny s osobním jménem *Zdena*.

Zelená v fl

1. Pojmenování dvouslovné p ímé s p ívlastkem shodným; obecné jméno ve spojení s kvalitativním p ídavným jménem.
2. Objekt byl pojmenován pravd podobn podle zeleného porostu (mech, li-ejník), který skálu pokrýval.

Zoubek

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; deminutivní podstatné jméno odvozené od podstatného jména *zub* koncovkou *-ek*, kvalitativní samohlásková alternace u:ou (diftongizace).
2. Pojmenování vzniklo na základ metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování objektu byl pravd podobn jeho vzhled; tvarem p ípomíná zub; deminutivní podoba pojmenování zohled uje drobné rozm ry skalky.

Zub

1. Pojmenování jednoslovné p ímé; substantivum nemotivované.

2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací byl vzhled pojmenované skály, která tvarem připomíná lidský zub s kořenem.

Zv d

1. Pojmenování jednoslovné přímé; d jové podstatné jméno bez přívěsky.
2. Motivace pojmenování je nejasná; mohl jí být například vztah osoby s přívěskou Zv d ke skalce.

fandarm

1. Pojmenování jednoslovné přímé, zast. šlechtický; substantivum přejaté z něm. *Gendarm*; to z fran. *gendarme*, vzniklého ze slovního spojení *gent d'arme*, šlechtický zbraň.⁸⁶
2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování mohl být vzhled skály, připomínající vojáka s puškou.

fibr ol

1. Pojmenování jednoslovné přímé, substantivum (národní šedivý pivo); pojmenování vzniklé na základě metaforické souvislosti s vodního významu slova a pojmenovaného objektu.
2. Motivace pojmenování je nejasná; skála bu svým tvarem připomíná fibr ol (národní sklenice, flejdlik piva) a jedná se tedy o jméno vzniklé metaforickou souvislostí, nebo ji lezci pojmenovali na počest svého oblíbeného moku.

fi elezné v fle

1. Pojmenování dvouslovné přímé; přídavné jméno vzniklo odvozením z podstatného jména *flelezo* s příponou *-ný*; flelský rod s příponou v množném čísle se shoduje s rodem pojmenovaných objektů.
2. Motivací pojmenování objektu mohla být narezlá barva pískovce, vzhledem připomínající flelezo; objekt mohl být pojmenován také podle velkého množství fixních lezeckých pomůcek umístěných na tomto skalním útvaru (kruhy, skoby vyrobené ze fleleza).

fi elva

1. Pojmenování jednoslovné přímé; substantivum.

---

⁸⁶ REJZEK, J., 2001, s. 745.

2. Pojmenování vzniklo na základě metaforické souvislosti objektu s jiným; motivací pojmenování skály byl její vzhled; tvarem připomíná kruný fělvý.

fělvi ka

1. Pojmenování jednoslovné přímé; deminutivní podstatné jméno odvozené od podstatného jména *fělva* koncovkou *-i ka* připojenou ke kořeni slova.
2. Objekt získal pojmenování pravděpodobně na základě své velikosti; nachází se v bezprostřední blízkosti skály fělva; deminutivní podoba pojmenování zohledňuje velikost obou skalních útvarů (skála fělvi ka je menší než skála fělva).

fělutá jehla

1. Pojmenování dvouslovné přímé s příložkou shodným; obecné jméno ve spojení s kvalitativním přídavným jménem.
2. Motivací pojmenování byla pravděpodobně fělutá barva, kterou na sebe skála bere při osvětlení slunečními paprsky.

Významové třídění

Významové třídění oronym vychází z významového oronymického třídění uvedeného v odborné publikaci *Pomístní jména v řeckých*,⁸⁷ do nichž jsou dosazeny názvy daných útvarů Prachovských skal. Na která kritéria byla vypuštěna, protože v dané lokalitě neměla zastoupení, tyto kritéria byla přidána (Vlastní jména terénních forem, Jména literárních a pohádkových postav, Lidské spolky, Sportovní události). Cílem významového třídění je rozdělit oronyma podle toho, co je v nich zachyceno, do významových skupin:

1. *Obecné vztahy a vlastnosti*

1.1. **Poloha** Babinec, Dolejší v říčka, Hořejší v říčka, Kobylí v říčka, Lví v říčka, Nízká ztracená v říčka, Okrajová v říčka, Přední ztracená v říčka, Severka, Samotář, Schovanka, Táborová v říčka, Velká ztracená v říčka, Zastraněná v říčka

1.2. **Velikost** Malá v říčka, Mouchánek, Skalka, Páňka, Sloní v říčka, Slon, Tmáň, Trpaslík, Vránek, Fielvička

1.3. **Barva** černá jehla, Mouchán, Rusalka, Zelená v říčka, bílá jehla

1.4. **Tvar**

1.4.1. **Přímo** Bránička, Hranolek, Jehlan, Komínová v říčka, Pahorek, Severné v říčka, Tmáň v říčka, Tmáň v říčka

1.4.2. **Metaforicky** Babička, Beruška, Bochan, Brontosaurus, Cvrček, Doudouček, Hajný, Hláska, Hlava, Hubertus, Jehlička, Kadajka, Kanec, Kladivo, Koník, Kobyla, Kobylka, Koičí jehla, Koloseum, Kovadlina, Kleslo, Lavor, Lebka, Matterhorn, Malý kapucín, Mních, Mrož, Nosoroh, Obelisk, Orel, Palcát, Paleček, Palice, Parohy, Placička, Prachovská jehla, Prachovská apka, Přeček, Sarkofág, Slon, Soudek, Střížlík, Termitiště, Velbloud, Velký kapucín, Vrak, Zoubek, Zub, fiandarm, Fielva, Fielol

1.5. **Hodnocení (povaha)** Bella Vista, Bezejmenná v říčka, Bivaková v říčka, Česáček, Divoká v říčka, Kejklan, Klouzek, Nalezenec, Nepojmenovaná v říčka

⁸⁷ OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, L. a KNAPPOVÁ, M. a MALENÍNSKÁ, J. a MATÚŠKOVÁ, J., 1995; s. 270-273.

Opomenutá v fl, Pra-ivá v fl, Rozmanitá v fl, Skluzavka, T^hpinavec, Táborská v fl, Vyhlídková v fl, fielezná v fle, Stráfní v fl

1.6. **íselné ur ení** Dvoukamenná v fl, Trojhrbá v fl, Trojzubec, T i sedla

2. *Zem*

2.1. **Terénní formy**

2.1.1. **Vlastní jména terénních forem**

2.1.1.1. **P ímé p ejetí** Gigula

2.1.1.2. **P ídavné jméno** Táborská v fl

2.2. **P da**

2.2.1. **Teplota** Slune ní v fl

2.3. **Atmosférické jevy** De-tivá v fl

3. *Rostlinstvo*

3.1. **Rostliny**

3.1.1. **Jehli naté stromy** Borová v fl

3.1.2. **Listnaté stromy** B ezová v fl, Javorová v fl

3.1.3. **Jiné rostlinné druhy** Konvalinka, Konvalinková v fl, Mechá ek, Mechová v fl, V esová v fl

3.2. **Porosty**

3.2.1. **Porosty obecn** Kv tová v fl, Lesní v fli ka, Stromové v fle, Zarostlá v fl

4. *Zví ectvo*

4.1. **Savci** Bafant, Hro-í v fl, Li-ka, Slon

4.2. **Ptáci** Krákorka, Krkav í skály, Slavík

4.3. **Hmyz** Mraven í v fl

5. *lov k*

5.1.1. **Pom ry majetkové a právní**

5.1.1.1. **Pojmenování podle osob (i podle jiných vztah nefl majetnických)**

5.1.1.2. **Jména obecná** Císa ská v fl, Hrab n ina v fli ka, Chlapí ek, Loupefník, Reakcioná , Rektorka, Veteriná

5.1.1.3. **Rodná jména** Ervín, Ervínova v fl, Ferda, Frá ova v fl, Franti-ek, Honza, Jelen ina v fli ka, Pepík, Zdenina v fl

5.1.1.4. **P íjmení** Barberova v fl, V fl Jury Bednára Bertova v fl, Hakenova v fl, Hendrychova v fl, Janebova v fl, Komenský, Náprstkova v fl, Pechova v fl,

Peřírkova v fl, Pilná kova v fl, Richelieu, Smítkova v fl, Tmám-ula, Tmíkova v fl, Tyburcova v fl

5.1.1.5. Jména literárních a pohádkových postav Bal , Ferda, Pipi, Popelka, Rumcajs, Valibuk

5.2. Lidé

5.2.1. Lidské spolky Malá skautská v fl, Velká skautská v fl, V fl SSP

5.3. Lidská díla

5.3.1. Vlastní jména sídli-

5.3.1.1.1. Sídlit existující

5.3.1.1.2. Pídavné jméno Bla ácká v fl, Hradecká v fl, Mar-ovská v fl

5.3.2. Stavby

5.3.2.1. Svtské Hospoda

6. Historie, duchovní život

6.1. Mytologie Bludi ka, ertova v fl, Krakono-, Pelí-ek, Perun, Vodník, Vodnice

6.2. Nábofenství Svatý Václav

6.3. Historické události Bratrská v fl

6.4. Místní události Americká v fl, K ífkovského v ffi ka, Lufická v ffi ka, Pohanská v fl

6.4.1. Sportovní události

6.4.1.1. Charakteristika Dív í v fl, Hladová v fl, Houpa ka, Tmúkovka, Zatracenec

6.4.1.2. as Dubnová v fl, Májová v fl, íjnová v fl, Ve erní v fl

7. Ostatní jména

7.1. Ruská jména Pik

7.2. Jména nejasná Bonbónek, Bloud, ertík, Manfelské sedátko, Mr-ka, Mrzá ek, Pa-erák, Pláteník, Podloudník, Rajská v fl, Sirotek, Tmá-ek, Tmábal, Zv d

Závěr

V této bakalářské práci byly charakterizovány názvy skalních útvarů nacházejících se na území Přírodní rezervace Prachovské skály, a to po formální a sémantickomotivní stránce. V práci byly postifikovány jejich hlavní pojmenovací motivy a oronyma byla utříděna do významových kategorií. Obsah práce vychází z jejího zadání.

První kapitola podává obecné informace o onomastice a jejím členění, o tom, co je toponomastika a jaké jsou její dílčí oddíly, co jsou pomístní jména, jaké jsou jejich vlastnosti a na jaké skupiny se dělí.

Druhá kapitola se zabývá popsáním vybrané lokality z různých hledisek (geografického, přírodního, klimatického). Dále je část pojednávající o historii turistiky a horolezectví v Prachovských skalách, protože z ní vyplývá, že právě horolezci (včetně i turistů) měli největší vliv na pojmenovávání skalních útvarů. Pojmenovací proces se započal na počátku 20. století se zrodem skalního lezení na Prachov a dále se šíří, že trvá dodnes (Lezecký krouflek Prachov na svých webových stránkách⁸⁸ pravidelně zveřejňuje nově zlezené a pojmenované vrchy).

Třetí kapitola má slovníkový charakter. Podle abecedy jsou zde uvedena všechna shromážděná oronyma a jejich formální a sémantickomotivní charakteristiky. Veškerých 220 pojmenování je přibližně polovina, z toho 122 jednoslovných a 98 dvouslovných, ostatní jsou trojslovná a víceslovná. Jednoslovná oronyma se v naprosté většině vyskytují ve formě podstatných jmen (*Skalka*, *Babí ka*, *fielva*), přídavných ve formě podstatných přídavných jmen (*Hajný*). Jednoslovná oronyma vznikají z obecných jmen (*Baflant*), vlastních jmen a osobních jmen (*Franti-ek*), místních jmen (*Blaák*) a pomístních jmen (*Gigula*) a to derivací (*Severka*), transonymizací (*Matterhorn*), na základě metaforické nebo metonymické souvislosti (*Slon*), skládáním (*Dvojvrh*) a přejímáním z cizích jazyků (*Pik*). Nejčastěji se však jedná o přejímání z jiných jazyků. Nejčastěji se jednalo o přejímání z jiných jazyků (například *Mnich*, *Brontosaurus*, *Jehlika*), uplatnila se také transonymizace, přenos vlastnosti na jiný objekt (*Pepík*, *Krakonoš*, *Ervín*). Na která

---

⁸⁸ <<http://www.lkp.cz/>>

jednoslovná oronyma byla utvořena derivací, a to zejména sufixací (*Mou enínek*); jedno jméno bylo přejato z cizího (ruského) jazyka (*Pik*).

V t-ínou dvouslovných oronym tvoří obecné jméno ve spojení s adjektivem. Obecné jméno má vzhledem k typu pojmenovaných objektů (skalní útvary) nejčastěji podobu *v fl*, *v flí ka*, *skála* nebo *jehla*. Přídavná jména v dvouslovných oronymech vznikají z obecných jmen (*Ve erní v fl*), vlastních jmen a osobních jmen (*Trýbkova v fl*), místních jmen (*Hradecká v fl*) a pomístních jmen (*Táborská v fl*) a to nejčastěji derivací a sufixací (*Janebova v fl*). Hojně se vyskytují přídavná jména odvozená od antroponymů; jsou v t-ínou odvozena přídavnými - *v/-ova* a *-ský/-ská*; přídavnými vyjadřují vztah osoby k pojmenovanému objektu (*Bertova v fl*, *Císařská v fl*). Zastoupena jsou také přídavná jména odvozená z názvů zvířat (*Krkaví skály*) nebo přídavná jména určující barvy (*filutá jehla*).

O sémanticko-motivaci stránce oronym Prachovských skal vypovídá zejména kapitola 4 s významovým tématem. Z uvedených faktů vyplývá, že hlavním pojmenovacím motivem v Prachovských skalách je metaforická souvislost objektů s jinými (motivací je tvar, vzhled skal). Významnou skupinu v této kategorii tvoří jména vzniklá na základě metaforické podobnosti s flivoichy (*Mrofl*, *Velbloud*, *Ko i í jehla*). Dalšími významnými pojmenovacími motivy jsou poloha a hodnocení, povaha objektu. U motivu polohy se setkáváme jak s přímým vyjádřením polohy objektu (*Okrajová v fl*), tak vyjádřením nepřímým (*Kobylí v fl* je pojmenována podle toho, že se nachází v blízkosti výrazné skály *Kobyla*). Dalšími pojmenovacími faktory jsou jména osob, zejména příjmení; v t-ínou se jedná o osoby spojené s Prachovskými skalami horolezeckou nebo rozvojovou činností (*Náprstkova v fl*, *Pilná kova v fl*, *Smítkova v fl*). Zajímavou vypovídající hodnotu mají jména vzniklá na základě místních událostí (*Americká v fl*, *Křížkovského v flí ka*) nebo událostí historických (*Bratrská v fl*). Nezanedbatelnou skupinu tvoří jména nemetaforicky motivovaná rostlinami (*Mecháček*, *Konvalinka*) a flivoichy (*Li-ka*, *Slavík*). Pojmenovacími motivy u těchto jmen byl v t-ínou výskyt rostliny/flivoicha přímo na pojmenované skále či v jejím okolí.

Pojmenovací motivy, na kterých oronymy staly nejasné; přívod pojmenování se u nich těžko dohledává, nebo mohly vzniknout například momentální jazykovou hříčkou, kreací pojmenovatelů.

Prachovské skály jsou úzce spojeny s horolezci, kteří tam mají skalní objekty nejčastěji pojmenovávali. V rámci oronym Prachovských skal tvoří jednoslovná přímá pojmenování; ze slovních druhů jsou nejvíce zastoupena substantiva a adjektiva. Hlavními pojmenovacími motivy v dané oblasti jsou metaforická souvislost objektu s jinými (motivací je tvar, vzhled objektu), poloha objektu a jejich hodnocení (povaha); podle etnickou skupinu tvoří také oronyma pojmenovaná podle osob.

Názvy skalních útvarů Prachovských skal jsou zajímavé pro svou výpovědní hodnotu (vypovídají o přírodních podmínkách, významných lokálních osobnostech, místní historii) a v neposlední řadě pro unikátní svázanost vzniku pojmenování s úzkou skupinou lidí (horolezci).

Použitá literatura

Odborná literatura:

LUTTERER, Ivan - TRÁMEK, Rudolf. *Zem pisná jména v echách, na Morav a ve Slezsku* : slovník vybraných zem pisných jmen s výkladem jejich p vodu a historického vývoje. 2. vyd. Havlí k v Brod : Tobiá-, 2004. 317 s. ISBN 80-7311-025-3 (váz.).

OLIVOVÁ-NEZBEDOVÁ, L. ó KNAPPOVÁ, M. ó MALENÍNSKÁ, J. ó MATÚOVÁ, J. : *Pomístní jména v echách* : o em vypovídají jména polí, luk, les , hor, vod a cest. 1. vyd. Praha : Academia, 1995. 520 s. ISBN 80-200-0554-4 (Academia ;).

P íru ní mluvnice e-tiny. 1. vyd. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 1995. 800 s. ISBN 80-7106-134-4.

MILAUER, Vladimír. *Novo eské tvo ení slov*. 1. vyd. Praha : SPN, 1971. 217 s.

MILAUER, Vladimír. *Úvod do toponomastiky* : (nauky o vlastních jménech zem pisných). 1. vyd. Praha : SPN, 1963. 219 s.

Slovníky:

Slovník pomístních jmen v echách. Vyd. 1. Praha : Academia, 2000-. ^^^sv. ISBN 80-200-0798-9 (úvodní sv. : brofl).

Encyklopedický slovník e-tiny. Praha : Lidové noviny, 2002. 604 s. ISBN 80-7106-484-X (váz.).

REJZEK, Ji í. *eský etymologický slovník*. Vyd. 1. Voznice : Leda, 2001. 752 s. ISBN 80-85927-85-3 (váz.).

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost. 2., opr. a dopl. vyd. Praha : Academia, 1994. 647 s. ISBN 80-200-0493-9.

Studentské práce:

BRTNOVÁ, Zuzana: *Horolezecký slang*. 2009, 44 s., 3 přílohy. Písemná práce z jazyka na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (Ústav českého jazyka a teorie komunikace). Vedoucí práce Doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.

Horolezecké, turistické a vlastivědné průvodce:

BAUTNER, Bohumil. *Skály Prachovské*. Praha : F. Těmáček, 1885. 38 s.

BOSÁK, Emanuel a STRÁNSKÝ, Josef a VĚTEŠKA, Jiří. *Z Prachova po Himaláj. Sborník k 90. výročí Lezeckého kroužku Prachov*. Praha : East Publishing, 1997. 172 s.

DLABOLA, Pavel - TOLTYŠ, Vladimír - VĚTEŠKA, Jiří. *Prachovské skály : [horolezecký průvodce]*. 1. vyd. Jiřín : Lezecký kroužek Prachov ; Praha : East Publishing, 1998. 261 s., [30] s. obr. příl. Horolezecký průvodce český ráj. ISBN (váz.).

JANEBA, Josef. *Horolezecká cvičení v Prachovských skalách 1930-1934*. 1. vyd. Praha : Klub alpinistů SL. 155 s.

JANKA, Jaroslav. *Český ráj : Horolezecký průvodce*. 1. vyd. Praha : Olympia, 1977. 464 s.

PECH, Em. *Z historie turistiky v Prachovských skalách*. Praha : K. Št. Jiřín, 1928. 8 s.

BÍLEK, Karol, et al. *Prachovské skály : průvodce pro úrodné rezervace*. Vyd. 1. Jiřín : ZO ŠOP Prachovské skály, 1997. 59 s., [1] slovník, 1. mapa, front.

ST ĀDA, Miroslav - NOVĀKOVĀ, Marcela. *eský rāj*. 1. vyd. Praha : Olympia, 2002. 127 s., [24] s. barev. obr. p ěl. Pr vodce po eské republice. ISBN 80-7033-725-7 (brofl.).

Internetove zdroje:

<<http://cs.wikipedia.org/>>

<<http://www.antikomplex.cz/>>

<<http://www.dalkr.cz/>>

<<http://www.hornilochov-historieobce.estranky.cz/>>

<<http://www.jinoviny.cz/>>

<<http://www.knihovnaprachov.webk.cz/>>